

מפתח

עמוד	ניגון
4	א. צמא לך נפשי (הא')
5	ב. והיא שעמדה
6	ג. דרך
10	ד. אסדר למעודתא
13	ה. כי אנו עמך (הא')
14	ו. צמאה (הב')
21	ז. שאמיל
26	ח. החמא
27	ט. אתה כחרתנו
34	י. אנעים זמירות
36	יא. סטאווי אי פטו
37	יב. כי אנו עמך (הב')
38	יג. הוא אלקינו
42	יד. האדנת והאמונה
הוספות	
51	אודות ניגוני רבותינו נשיאינו
51	סיבת הפסקת לימוד ניגונים בשמחת
53	ניגון כהנה למאמר
56	כת"ק - צילומי הגהה

וויבאלד אז דאס איז זייער א ניגון, אדער א ניגון וועלכן ער האט מחבב געווען, ביז וואנעט אז ער האט געוואלט אז עס זאל אנגעזעצן ווערן על שמו.
- נדפס לקחון ע' 31 -

דס"ר.

פתח דבר

לקראת יום הבדיר י"א ניסן, יום תולדת התשעים ותשע של כ"ק אדמו"ר -
מגישים אנו **התורה** ויחד **התורה** היי"ל ע"ז חק שיבתנו, קונטרס **צניח הרב** - ירחון וימנים הישרים לניגונים של כ"ק אדמו"ר.

לפני כל ניגון אחר הכותבת באה להזכיר שבו לימד כ"ק אדמו"ר הניגון חלק מהחומר מתפרסם כאן ראשונה. וזאת למודעי, שרובן של השיחות לא הוגהו ע"י כ"ק אדמו"ר הם על אחריות הרושמים בלבד. חרדתו נתנה להרה"ח מיכאל אהרן שי' ועליגוון ולהרה"ח חיים שאול שי' ברוך וכן לכל אלו שהשליכו לטורח מזמנם לעזור באסיפת ערכת החומר, חכות הרבים תלוי ביה.

צניח הרב
ויהי' שלקים לענין קוראים זה הוא לפנינו וזכיר יבוא ויתגלה הנגילה האנחה **האנחה** האנחה **האנחה** האנחה **האנחה** האנחה - כלשון הרב: "ועט עב"ד" **האנחה** האנחה **האנחה** האנחה **האנחה** האנחה - חתונות" - "עודה לך שיי' הדין" **האנחה** האנחה **האנחה** האנחה **האנחה** האנחה - המשיח, בקרוב ממש נאו.

המו"ל

יום ועד ש"ק תרע"ב, כ' ניסן, ה'תש"ט, מחנכים שנה לתחילתו כ"ק אדמו"ר (ת"ש ש"ב) י"ב. מי החכנה ליום הבדיר י"א ניסן, ברוקלין, נ"י.

- 1) חתלים צ"ט, ו' ת"ש המנה לומר בכל יום הקאפיטל חתלים ומוציאים לשנות חזיון - מתחילים ב"א ניסן שנה זו אמירת מוקד צ"ט ש"ש חתלים.
- 2) לקויש הכ"ג ע' 241.
- 3) גוסס הגרד של פסק ברבם "אנחה ואלוה"
- 4) ראה סה"ש תשי"א ח"ב ע' 588 חתונה 500

השקיעו לקצור, קצורו שירו לה' שיי' חודש כי נסמכות עשה" (תק"ל) א"א (ע"ז) מנהג ה"ל, גומלים אמירתו (דמאמר צח) ב"א ניסן שנה זו.
מאמר: **האנחה** האנחה **האנחה** האנחה **האנחה** האנחה **האנחה** האנחה
עבר ונס ע"י
התורה **האנחה** האנחה **האנחה** האנחה **האנחה** האנחה **האנחה** האנחה

כאשר התלמדו הניגון, ניגנו המסובים איה תנועות ניט ריכטיק, ותיקן כ"ק אדמו"ר שליט"א איד שצריך לנגן ואמר:

דער טאנצער ניגון ביז דעם דרעטן מאל "כן בקודש" גייט בעלי" (גם אמר): די ערשטע צוויי מאל "כן בקודש" איז דאס א צמאון ובקשה, במילא גייט דא ניט אן קיין פון און קיין קנייטש, נאר גלייך כדרך בקשה. דעם דריטן מאל "כן" איז דער טייטש מלשון "הן".

יומן:

התנועות הני"ל התחילה קודם שעה שנים. כ"ק אדמו"ר שליט"א עשה קידוש, וצוה לומר לחיים, ואמר "די וואס מען האט זיי נאך ניט איינגעלאזן זאגן לחיים זאלן אויפהייבן די הענט". אח"כ אמר שהיות ששבת מברכים אידן הוא המשך לסעודת משיח ולאחרון של פסח לכן ניגנו אני מאמין.

אח"כ הפסיק ואמר היות ש"ק מו"ח אדמו"ר אמר שהולכים לקראת משיח הרי צריכים ללך בשמחה, ולכאורה ממה יהי שמח הלא יודע את מצבו וכו', אך היות שהגילויים דע"ל הם מהתורה ומצוות שמקיימים עכשיו רק כשיו הוא מתן בסתר, לכן יש שמחה. שזהו אחד מהנקודות בתוכן הניגון יע זשורצי וכו', שהגם שעתה הם בדרך, מ"מ וויבאלד אז דאיינדיעם דא קארטשאמקי משם יהי וואדקא, כי ביינ יש ב' ניגונים א' לאלו הדונים בעונש קשה "החייב מיתה ושתה ושכת בשו"ו, והענין ה' הוא "נכנס יין יצא סוד", ומזה צריכים להיות בשמחה, וצוה לנגן יע זשורצי.

אחר הניגון אמר שזהו בבית המשיח, אבער מען דארף דאך נאך צוגיין א שטיקל וועג, וואס דער שטיקל וועג דארף מען דאך אויך גיין בשמחה, איז דער תיקון איז א זיין פלאם פיער - צמאון - וואס ער האט אויף דערגרייכן צו דעם תולית איז דאס גופא זעטיקט אים, איז אז ער וועט זיך אזוי פירן (שטיקל בעצמו הצמאון) איז אזוי ווי דער בעש"ט האט געזאגט אז במקום וואו זיין רצון איז דארטן איז ער אליין, אזוי ווי עס שטייט "שמים עומדים ממעל לו" וואס וויבאלד זיי האבן א צמאון במילא זיינע זיין דארטן.

ודיבר עוד באריכות מעט (ולקח נדפס לעיל), ואח"כ צוה לנגן את הניגון "צמאה לך נפשי" מאדמו"ר הזקן, אבל כולם שתקו, א' התחיל לנגן צמאה לך נפשי. כשגמר אמר כ"ק אד"ש כמדומה שזהו לא מאדמו"ר הזקן. ונגנו עוד ניגון אחר, ר' פרץ מוצקין ע"ה ניגן אז "עך

(1) הבא לקמן הוא ממכתב א' מאנשי.

צמאה לך נפשי

ש"פ קדושים מבר"ח אייר תשי"ד

צמאה לך נפשי, כמה לך בשרי, בארץ צי ועיף בלי מים. כן בקדש חיותיך לראות עוון ובכורך. (תהלים סג. ב-ג)

קטע משיחות ש"פ קדושים מבר"ח אייר תשי"ד.

הנחה בלתי מוגה

(דובר בענין הצמאון לגילוי אלקות, שהצמאון עצמו מורה במקרה, ובהמשך לזה אמר:)

און דאס איז אויך וואס דוד המלך האט געזאגט "צמאה לך נפשי כמה לך בשרי גוי כן בקדש חיותיך". טייטשט דאך דער אלטער רבי בשם מורינו הבעש"ט נ"ע (כשי"ט בהוספות סי' ס"ד) "כן בקדש חיותיך" - הלא "בקדש חיותיך", אז הגם ער געפינט זיך טאקע "בארץ צי ועיף בלי מים", פונדעסטוועג וויקשט מען זיך "הלואי - בקדש חיותיך". וואס דאס איז מצד גודל געלות הצמאון כני"ל, ביז אז אויך "בקדש מלה בנרמיי" וואס איז העפער פון "קדושי", ווינטשט מען זיך הלאזי אז דעמאלט זאל זיין אזוי.

- עס איז פאראן דעם אלטן הניגון א ניגון "צמאה לך נפשי", זאגט דעם ניגון.

(אף אחד מהמסובים לא ידע את הניגון, וניגן כ"ק אדמו"ר שליט"א בעצמו את הניגון כמה פעמים. בהמשך ההתוודעות אמר שיתלמדו את הניגון "צמאה לך נפשי". וניגן כמה פעמים את הניגון כדי שיתלמדו. וטרם שהתחיל לנגן אמר:)

דער רבי האט אמאל געזאגט אז מען וועט ניט מדייק זיין אויף אן אכטל. איד וועל שוין איצטער ניט מדייק זיין אויך אויף א זעכצנטל. (בקשר ללימוד הניגון).

חלק משיחות אחש"פ תשי"ז.

הנחה בלתי מוגה

נאח"כ אמר: (כ"ק אדמו"ר שליט"א ציוה לנגן את הניגון "צמאה לך נפשי",

דער פסקו כפשוטו רעדט זיך וועגן דעם זמן וואס דוד איז געווען במדבר יהודה, ווייט פון עיר המלכה וכו', און יעמולט איז ער געשטאנען במאון. וידוע פירוש העש"ט אויף דעם פסוק "כן בקודש חזיתך" - דפירוש הפשוט הוא אז דער צמאון איז אז ער איז צמא צום "בקודש חזיתך גוי", והבש"ט פירש אז "כר" מלשון הלאה, אז ער ווינטשט זיך אז בקודש זאל ער האבן דעם צמאון אזוי ווי זייענדיק אין מדבר יהודה.

דאס איז דאך א פסוק אין תהלים, א טייל פון תורה, דתורה היא הוראה נצחית בכל זמן ובכל מקום לכאמ"א, איז דער פסוק א הוראה: בשעת אז א איד געפינט זיך בזמן הגלות, אין אן אופן וואס "כל גוים סבבוני", און אורח"ע האבן א שליטה אויף אים,

- וואס באמת איז ווי איז שייך אז אורח"ע זאלן האבן א שליטה אויף אידן בשעת אז אידן זייען "בנים אתם להוי אלקיכם", איז ווי איז שייך אז אומציער זאל האבן א שליטה על בניו של מלך ממרה"מ הקב"ה?

איז דאס מערנדיג מצד וואס דער איד אליין האט עס צוגעלאזן. דהוי"ע "הגוי אשר בקרבך" הויג שבכאמ"א כמ"ש בלקו"ת. וזהו "כל גוים סבבוני", אז בפנימיות בלייבט ער ווי ער איז געווען, בפנימיות איז דאך ניט שייך קיין שינוי ח"ו וכמ"ל בארוכה אז בא יעדער אידן איז "אנכי הוי אלקיך - מחד וחיותך", אבער מבחוץ איז "גוים סבבוני", דער גוף אשר בקרב, ביז ס'איז ניט קענטיק אז ער איז א איד בפנימיות, וייל די היצוליות איז מעלים אויף די פנימיות.

משיחות י"ב תמוז תשכ"ג.

הנחה בלתי מוגה

(כ"ק אדמו"ר שליט"א שר בעצמו את הניגון "צמאה לך נפשי", נאח"כ אמר:)

עס איז דא די תורה פון בעש"ט וואס דער אלטער רבי בריינגט אראפ, און דערנאך דער רבי דער נשיא, אז ער האט מבאר געווען אז בשעת דוד איז געווען במדבר יהודה וואס דעמאלט איז ער דאך געווען

סי דורין מארקא"י. אחרי שגמרו אמר אד"ש אפשר יש ניגון שלישי, וניגון אי ניגון שלישי וואס אין אויספיר איז דא די ווערטער צמאה לך נפשי (הניגון הוא זא רעקאזיז).

אחר שגמרו אמר אד"ש אפשר יש עוד ניגון רביעי, אך שום אי לא דע, האט זיך דער רבי אנגעשפארט אויפן האנט ואחר איזה רעגים התחיל לנגן ניגון "צמאה לך נפשי וגו'", אבל אף אחד לא ידע אותו, אד"ש נגנו איזה פעמים ואמר שעתה ינגנו כולם, אבל עוד לא ידעו אותו, אד"ש נגן אותו עוד, ואח"כ אמר שהבחורים יעזרו, אבל גם הם לא ידעו. אי אמר שאת המלים "כן בקודש" ווייס מען, האט אים איינער אזאג געטאן אז ער זאל שווייגן, ואמר לו אד"ש וואס הייסט אים שווייגן, איר האט וואס צוזאגן בעסער.

אח"כ אמר אבער וואס טוט מען אז מען האט דעם צמאון אויך ניט, איז דאס איז די בקשה ואתה ברחמיך הרבים רחם עלינו, שהלא השי"ת יודע את גודל הרחמנות עלינו, שאין אנו יודעים איד שהרחמנות עלינו גדול הוא, שזהו תוכן הפנימי של הניגון עסן עסט זיך, וצוה לנגן אותו.

אחר הניגון אמר שהיות שלש מנחג יש לנגן קודם אמירת דא"ח לכן ינגנו ניגון, גם אמר שבחמאמר של אחש"פ יש דבר מכל נשיא, והמאמר שיאמר עתה הוא המשך להמאמר דאחש"פ, אחר שינגנו אמר דא"ח ד"ה על שלשה דברים.

אחר המאמר היו עוד כמה שיחות, ושוב ינגנו את הניגון צמאה, ונגנו אותו איזה פעמים, ושוב אמר האי ש"כן בקודש" יודעים והשני אמר שישתוק ואמר אד"ש ער זאגט כן בקודש און ער הייסט אים שווייגן, אח"כ ניגן אי את הניגון לפני אד"ש אבער עס איז ניט געווען אינגאנצן ריכטיג, האט דער רבי אנגעהויבן שמייכלען, און האט געזונגען נאך אמאל, וכן הי' איזה פעמים, ולבסוף אמר אד"ש: איד האב געטרייט מיין בעסט (אני ניסיתי מה שביכלתי).

אמר שהבחורים שהולכים לד"ש בהבתי כנסיות ידברו ממה שדיברו בעת ההתוועדות, לבסוף ההתוועדות אמר שהיות שהשבת הוא המשך לאחש"פ לכן יאמרו לחיים, וצוה לאחדים לומר לחיים.

2) פרט זה מפי הרמ"ח בעל שני מוצקין - משבעות כפר חב"ד גיליון 873.
3) בספר הניגונים - ניגון קיג. והוא הניגון "פארט א אידעלע אין א שיפעלע"...

"בארץ צי ועיף בלי מיס", וואס דעמאלט איז דאך געווען דער "צמאה" לך נפשי כמה לך בשרי", און ווי ער זאגט אין אן אנדער פסוק "כי גרשוני היום מהסתחפ בנחלת הוי", און פונדעסעוועגע האט ער זיך געוואונטשען אז כן, הלואי, בשעת ער וועט זיין בקודש, ווארעם ער זיך דאך מובטח אז "מן המיצר" וועט ער קומען אין המרחב האמיתי, איז הלואי בקודש חזיתך ע"ד ווי ער האט עס געזען ווען עס איז געווען מתוך עאקו ודחקות, פון דעם ארץ צי ועיף פון דעם מדבר יהודה.

[כ"ק אדמו"ר שליט"א צינה לען את הניגון עוד הפעם].

והוא שעמדה

ליל ב' דחג הפסח תשט"ו

והיא שעמדה לאבותינו ולנו, שלא אחד בלבד עמד עליו לכלותנו, אלא שבכל דור ודור עומדים עליו לכלותנו, והקב"ה מצילנו מידם. (פסח הגדול של פסח)

אחר הסדר ירד הרבי כבכל שנה לזאל להתוועדות, באמצע שאל: ווער קען דעם ניגון "והיא שעמדה" ושרו ניגון והיא שעמדה, (מה שהעלמישע שרים). אבל לא לזה הניגון כיון הרבי. לאחר ששרו כל הניגון, ניגן הרבי ניגון אחר על "והיא שעמדה". אבל הקהל לא תפסו כיון הניגון.

אח"כ שאל לר' מרדכי טלישבעס [ע"ה] אם יודע הוא את הניגון, וענה שלא. אמר הרבי: ס'איז א פייער ניגון. והרבי שר הניגון עוד ג"ד פעמים כדי שיתלמדו אותו.

(4) מפי הר"ח"ח משה ש"י טלישבעס.

(5) הלילה השני דח"ח"פ (בשעה 1:30 בלילה), נהג הרבי לצאת אל הקהל להתוועדות, ומבאר מעניני התורה. כך נהג החל משנת תשי"א (ובשנת תשי"ב, גם בלילה הראשון), ומשנת תשי"ג ואילך נהג לומר גם מאמר דא"ת, שפתיחות היתה באחת מפיסקאות הגדה. סדר זה הניגון ע"ד שנת תשי"ג, כל עוד נערך הסדר. בדי"ח אדמו"ר מוהר"י צ. משנת תשל"א ואילך ע"ד הרבי את הסדר בבינו (ובשנים האחרונות בחדר חק"ב 770), ולא יצא אח"כ אל הקהל.

דרכך אלקינו

שמחת תורה תשט"ו

דרכך אלקינו, להאריך אפך, לרעים ולטובים, והיא תהילתך. למענך אלקינו עשה, ולא לנו, ראה עמידתנו, דלים ורקים.

(פיוט "שומע תפלה" בתפלת ערבית דיה"כ)

יומנו.

ליל שמחת תורה אחר חצות הלילה (לאחרי ההתוועדות) עמדו לאמירת "אתה הראת", והחקפות נסתיימו בשעה 4 לפנות בוקר בערך. אחר שסיימו הברכות חזרו כ"ק אדמו"ר שליט"א שכל אלו שעוד לא אמרו פסוק אתה הראת, ולא קיבלו הקפה, יאמרו עוד הפעם אתה הראת ויסדרו הקפות עד שכולם יקבלו הקפה.

אחר שעה 5 בבוקר לאחר שגמר סעודת יו"ט נכנס כ"ק אדמו"ר לביהמ"ד והשתתף בריקודי התקווים. והכריז עוד הפעם שמי שלא קיבל הקפה ירים היד שלו, ויחג נמצאו רק עוד 4 כאלו וציווה לקחת ספרי-תורה מארון הקודש עם המזוזים אמר הי' הושיעה נא.

אחרי שהכניסו כל הספרי תורה חזרה להיכל, עמד כ"ק אדמו"ר שליט"א על איזה ארגז בשאלש ליד הדלת והכריז כנהוג בכל שנה: כל אלו שיקבלו עליהם לחוסין משחו בכל יום, שעור בלימוד הגלגה ולימוד החסידות, הנה יתן להם משקה - לחיים - לחזק את הדבר.

באמצע נתינת המשקה אמר שמיני עצרת ושמחת תורה איז דאך דער זעלבער ענין פון ראש השנה, כאפט איצטער די צייט פון סליחות (כי זה הי' לפני אור הבוקר) - זאל מען זאגן דעם ניגון "דרכך אלקינו להאריך אפך". הנאספים לא ידעו את הניגון, וניגן כ"ק אדמו"ר שליט"א בעצמו כמה פעמים את הניגון עד שהתלמדו אותו.

אח"כ ניגנו כל הנאספים את הניגון הרבה פעמים, ואח"כ אמר: דאס וואס מען זינגט אלעט דעם ניגון, איז דאס מיוסד אויף א ווארט פון רבי'ן (מוהר"ש"ב) ני"ע, וואס ער האט אמאל געזאגט שמחית אין א

(6) מיומנו של דח"ח"ח ר' יעקב-יוסף ראשי"ן ז"ל, תפס בשבועו כפ"ח גליון 731.

(7) אחרי החקפות ואכילת סעודת יו"ט נהג הרבי בשנים הראשונות, להכניס שוב לביהמ"ד חלק משקה בעד אלו שמקבלים עליהם לחוסין בלימוד החסידות. ומשנת תשי"ג ואילך גם לימוד - באמצע חלוקת המשקה - יעוון חוש, ומבארה. בשנת תשי"ה תפסיק מנהג זה. וראה יומן משנת תשי"ד (לקמן ע' 38), ובשתיחה בהחוסות (לקמן ע' 51).

(8) קטע הוצא ונבא משיחות קודש - תשט"ו.

פארבריינגען "אז שמח"ת שאדט ניט", במילא איז אז מען זאגט "דורך אלקימו להארץ אפיק", פון "עמידתו דלים ורקיס", וועט מען ארויסנעמען נאר די תועלת פון דעם, מען זאל וויסן וואו מען האלט, אז "עמידתו דלים ורקיס", במילא איז מען "כלי ריקון", וואס כלי ריקן איז מחזיק סיי במדת חסד סיי במדת בשר ודם. - זאל מען גיין א ריקוד מיטן ניגון "דרכי", דערנאך זאל מען גיין אויף א וויילע אפרוען זיך, און עס זאל גיין א פרייליכע הקפות, און מען זאל ממשיך זיין די שמחה על כל השנה כולה.

אחרי הלילה שכולנו היינו נעדרים ממש והנה בבוקר באנו כולנו לזמן התפלה בדיוק ובראשו מוכנו ונשיאנו כיון אדמו"ר שליט"א ולא הי' ניכר על אף אחד רשימה של עייפות, ואודבה כולנו היינו בצורה של געוועזענע ושאזיפה לקבל לקבל עוד השפעות עד אין סוף.

משניות יום שמחת תורה תשט"ז.

הנחה פרטית בלתי מוגה

[בתחילת ההתוועדות ניגנו "דרכי אלקימו כיו". ואח"כ אמר:]

דער רבי (מהרש"ם) נייע האָט אַזאל געזאָגט - אין אַ שמח'ות'דיקן פֿאַרבריינגען - אַז אפילו אזוינע וועלעך ווערן וואָס אין מיטן יאָר דאַרף מען זיך היטן פֿון צו זיי זאָגן, אָבער שמחת תורה איז אַ שמחה גדולה ביותר איז דעמאָלט שאָדט דאָס ניסן.

ביי אַ אידן בכלל איז ניטאָ ביידע זאָכן - אָן אַ תועלת און אָן אַ היזק אז ח"ו קען ניט זיין,

וואָרום אע"פ וואָס די בריאה אַ דאָך געמאַכט געוואָרן איז דאָ דריי סוגים: ס'איז דאָ אַט די ענינים וואָס מימוז זיי טאָן, וואָס בכללות איז דאָס פֿאַרבונדן מיט זאָך פֿון מצוות עשה; ס'איז דאָ אַט די ענינים וואָס מיטאָר זיי ניט טאָן, אַז דאָס איז דער חלק האיסור, און דערנאָך איז דאָ באמצע דער חסד הרשות, וואָס אַט דאַרטן, אויב ער טוט דאָס ניט - קומט אים גאָר ניט, און אויב ער טוט דאָס ניט - האָט ער קיין איסור ניט געטאָן.

אזי דאָס איז דאָך אַלץ גערעדט געוואָרן ביי עמא דבר; בשעת מילערנט דער דין - וואָס אַ איד אַ פשוטער דין אין שו"ע, וואָס דאָס איז הלכה פסוקה לכל יורא - אַז ס'דאַרף זיין "בכל דרכיך דעה", ובפרט נאָך ווי דאָס איז נתבאר אין תניא בפרסיות הדברים דערפֿון - איז קען ניט זיין אַ סיזאַל זיין אַ מעשה וואָס ביידע

זאָכן: אַז דאָס איז אַ פעולה און אַ דאָס איז אַ רשות. אַז ער טוט אָן ענין און דאָס זאָל זיין "רשות" - קען דאָס ניט זיין,

וואָרום - ממשיך: ברענגט דאָס אים אַ תועלת אין עבודת השם, אָדער ער האָט אַ כוונה אַז דאָס זאָל ברענגען אַ תועלת - דערנאָך אויב ס'לאָזט זיך ניט אויס אין דאָס ניט זיין שולד - איז דעמאָלט איז דאָס אַן ענין אָדער אַ מצוה, אָדער אַ חכמה מצוה, אָדער אַ חכמה למצוה; בכל אופן - דאָס איז אַ פעולה אַ מעשה הטוב, וואָס דאָס איז ניט "רשות" - ער דאַרף דאָס טאָן;

אויב דאָס ברענגט אים ניט קיין תועלת אין אַן ענין של חיוב, אָדער אפילו אים ווייזט זיך נאַרניק'אויס אַז דאָס וועט ברענגען, במילא איז ער נאָך אַ מויד אויך אין דעם - איז אַט דעמאָלט איז דאָך עפעס אַ טעם איז אויך דאָ: בשעת אַ מענטש טוט אַ פעולה האָט ער דאָך אַ סיבה וואָס ברענגט אים דאָס צו טאָן, איז וויבאַלד אַז די סיבה שטאַמט ניט דערפֿון וואָס דערפֿון קען עפעס אַרויס אין קדושה - קען דאָס זיין אָדער אַז דאָס זאָל אַרויס אין צד שכנגד, דעמאָלט איז דאָס ווי אויך גי' קליפות הסמאות, אויב אפילו דאָס איז מערניט ווי "למלאות תאוות גופני" - איז דאָך דאָס אויך לפי עשה יורד אין קליפות - איז דאָס ניט קיין ענין פֿון "רשות", דאָס ווערט אויך אַן ענין האסור.

נאכריכט בשעת ס'האַנדלט זיך אין די טעג וואָס דעמאָלט איז אלקות מער בגלוי, וואָס בפיט איז דאָס אין ימי השבתות, וואָס דעמאָלט איז דאָך "קודש לחיים", און אויך אפילו אין ימים טובים, וואָס זיי ווערן אָנגערופן "קרא קודש", "זמינין לקודש", איז דעמאָלט איז דאָך זיכער ניטאָ קיין ענינים פֿון "רשות", אַז ס'איז ביידע זאָכן: ס'איז לא יועיל וכל יזיק.

וויבאַלד אַז מיזאַנט, אַז מיזאַנט אַט דעם וואָרט איז "לא יזיק" - איז אַ זיכערע זאָך אַז דאָס איז אַן ענין וואָס דאָס ברענגט אַ תועלת, און וויבאַלד אַז מיזאַנט דערפֿון, לפי עשה, אַזא וואָרט מיט וועלכן בימים הרגילים דאַרף מען זיך אויסהיטן - איז אַ סימן, אַז די תועלת איז אזא גרויסע, אַז מ'קען זיך באנוצן מיט אזא וואָרט וואָס לולי זאת וואָלט מען אים ניט גענוצט.

און אַט דאָס איז אויך דאָס בשעת מיזאַנט אויף אידן אַ וואָרט וואָס אזוי דאַרף מען זיך דערמיט אויסהיטן, מיזאַנט דאָס אָבער בשעת ס'איז דאָ דער "שמח חיי" במעשינו, וואָס דאָס איז אַ שמחה גדולה ביותר, ביז וואָנענט מיזאַנט אַז דאָס שטייט בלשון עניני,

19 לשלימות הענין ראה יתוועדות יום שמח"ת תשט"ז.

ביאורים מיוחדים. ווארום מילה איז דאך ניט פון די ג' מצוות וואס מ'דארף זיך אויף דערזוי מסבך זיין (מסבך זיין מיט א סמ"ך), במלא דארף דאך זיין דער ענין פון "וחי בהם", דארף מען ניט האבן קיין ביאור מיוחד -

עפ"י איז דער רמב"ם מוסיף אז מילה קען מען דאך אים מל זיין שפעטער אויך, אבער אין סכנה קען מען ניט איינשטעלן קיין אידן) -

און אט דאס איז דער ענין פון "דרכך אלקינו להאריך אפך", אט דאס איז די הוראה פון דעם אויבערשטן, אז טאקע ע"פ גמרא (ראה ירושלמי ביצה פ"ג הל"ה, תענית פ"ב הל"א שקלים י"ד, א) דארף דאך זיין "מאריך אף וגבי דל"י";

איז עס אבער בדומא ווי מ'איז דוחה מילה כדי צו אים מל זיין שפעטער, אז בשעת מעשה וואס דער אויבערשטער איז מאריך אף ("להאריך אפך"), איז באמצע טוט ער דאך תשובה, איז דעמאלט בלייבט דער איד א נאנער און מ'איז אים מל לאחר זמן און מ'האט דערנאך נאך א אידן אויף מקבל זיין פני משיח צדקו בקרוב בימינו.

והתחיל לנגן "אני מאמין".

אסדר לסעודתא

ש"פ בלק תשט"ז

אסדר לסעודתא, בצמרא ושבתא, ואזמין בה השתא, עתיקא קדישא. נהורי ישרי בה, בקדושה רבא, ובחמרא טבא, דבי תחדי נמשא. ישרד לן שופרי, ונחוי ביקרי, ונחוי לן סתרי, דאתאמר בלחישא. יגלה לן טעמי, דבחוסי נהמי, דאנון את בשמי, כפולא וקלשא. צרורא דלעלא, דמי חיי בלא, ויתרבי חילא, ותסק עד רישא. חרו חצוי חקלא, ברבור ובקלא, ומלילו מלה, מחיקא כדובשא. קדם רבון עלמין, במלין סתומין, תגלון פתגמין, והומרון חדושא. לעטר פתורא, ברהא יקורא, עמוקא ושמירא, ולא מילתא אושא. ואלין מליא, יוזן לרקיעיא, ותמן מאן שריא, הלא הווא שמשא. רבו יתיר וסגו, לעולא מן דרגי, ויסב בת זוגי, דהות פרישא. (פיוט לסעודה דיום רש"ק)

ווארום די אמתיע שמחה וועט דאך ערשט זיין "אז ימלא שחוק פינו" ווען ס'וועט זיין דער "בשוב ה' את שבת ציון", בא דער גאולה האמתית - איז אָבער אלצטער דאָ בכמה ענינים אַ מעין זה,

אַז בשעת שמחה און מידע־מאָנט אז סאיז "דרכך להאריך אפך" און אַז מ'איז "דלים ורקים" - אַט דעמאלט איז ערשט די גוטע צייט אַז מ'זאָל דאָס ממשיך זיין אין אַ פועל, און דאָ למטה,

אז די וואָס האַלטן ביי הויכע דרגות - זאלן זיי משלים זיין די תשובה וואס זיי דארפן האבן פאר דער דרגא פון העכער פון סדר השתלשלות, און די וואָס זיינען נאָך דערווייל אין סדר השתלשלות - איז דאָך אויך אַ לאַנגער סדר השתלשלות, קען מען דאָך גיין מדרגא לדרגא, איז טאמער דארף מען עפעס מוסיף זיין בתשובתו - זאל דאס נמשך ווערן בשעתא חדא וברגא חדא, במילא וועט זיין "ותכפר לו", אז ער וועט ווערן רצוי כמו שהי' לפני החטא,

און נאכמערער - ע"י ווי אַ בן של מלך וואס הי' בשבי און קערט זיך אום צוריק, וואָס דאָס איז דאָך דער ענין פון שמחת תורה וואָס מ'קערט זיך צוריק אום צו דעם אויבערשטן, לאחר עבודת התשובה שקודמת לה - איז דעמאלט איז דאָס אַ שמחה גדולה ביותר.

לחיים, לחיים.

[ניגון עוה"פ "דרכך אלקינו כו"ו].

משיחת מוצש"ק פ' ושב, כ"ף כסלו תשי"ז.

הנחה פרטית בלתי מוגה

[כ"ק אדמו"ר שליט"א התחיל לנגן "דרכך אלקינו להאריך אפך כו"ו וכן ניגן עוה"פ ועוה"פ את הקטע הראשון (כ-20 פעמים), ואח"כ אמר:]

אַנטקעגן מילה איז דאָך דער דין, אז סכנת נפשות דוחה את הכל.

זאגט אויף דערזוי דער רמב"ם (הל' מילה ספ"א) אין עטליכע ווערטער אַ טעם אויף דעם: אַז מילה קען מען אים מל זיין שפעטער, אָבער אַז ער וועט זיך ר"ל איינשטעלן אין סכנה איז דאָס אַ פאַרפאַלענער ענין. במילא דארף מען אַפּלייגן די מילה, און ניט מל זיין אים בשמיני.

- (ע"פ גלה איז למרי ניט פאַרשטאַנדיק פאַרוואָס דארף ער אַנקומען דערצו, אויף דערזוי באמת דארף מען ניט האָבן קיין

משיחת ש"פ בלק, י"ד תמוז תשט"ז.

הנחה בלתי מוגה

(דובר אודות השקו"ט בנוגע חי' סעודות בשבת, ואיך חי' מנהג רבותינו נשיאנו, ואח"כ אמר:)

בנוגע לענינו איז: נמצא מהני"ל אז דער קידוש רעכט זיך אויך אריין אין די סעודות, קומט דאך אויס אז איצטער געפינט מען זיך בסעודה השני'.

עס איז פאראן אין רבי'ן ני"ע הגהות אויפן סידור - וואס דאס איז שוין גערדוקט - דעם טעם אויף דעם וואס מען זינגט ניט קיין זמירות שבת, ווייל מען האט גערעכנט אז מען וועט עס פארבייטן מיט אנדערע ענינים.

דער אלטער רבי האט אריינגעשטעלט אין סידור איז אסדר לסעודתא, עכ"פ אין די זמירות פון שבת בשאג, פון די סעודה השני', וואס

- אויף בני היכלא איז פאראן ב' חסדים א ניגון מקובל פון דעם אלטן רבי'ן, אויף "אזמר בשבחיו" אין פאראן א ניגון פון ר' הלל'ן -

אויף "אסדר לסעודתא" איז פאראן א ניגון וואס מען זינגט אים אין לטא און אוקריינא, דער ניגון איז א פאניע"ל און גייט ווי א מארש.

(וויגן כ"ק אדמו"ר שליט"א את ניגון כמה פעמים. באמצע הניגון סיפר:)

אמאל איז געקומען א איד צום בעלדינקער צום שארית ישראל, און געבעטן א ברכה אויף א זון, הא' דער ווילדעדינקער אים געהייסן פארשפרייטן זידינס (=משל) אויפן ר' המטות, וועט ער האבן א זון.

בשעת דער איד איז אוועק, האבן אים די תלמידים געפרעגט, פון וואנעט נעמט ער אזא ענין אז זידינס איז א סגולה צו א זון? האט זי דער ווילדעדינקער געענטפערט עס איז א בפירושער אסדר לסעודתא: "וואלן מלא יחון לרקיעא", "מלא" מינט זיך, "יחון לרקיעא" - אז מען וועט עס פארשפרייטן, איז געווען מאן שרא"ל - ווער געפינט זיך דארטן, "הלא הווא שמשא" - דער ניגון (ער איז געווען א פוילישער). (וסיים כ"ק אדמו"ר שליט"א:)

10) ניגון שמוח המושר בהתרחבות חלב טבעע וכו' רוס', שהיו נקי בשם לוא': "פאניע"ל או "פאניקע" - ספר הניגונים ח"א ע"ס.

דא איז ניט דער קוץ דער טייטש, נאר דער קוץ איז, אז ביי אים איז שפעטער געווען א זון.

(וזור על זה כמה פעמים ואמר:)

מצד דעם חושך כפול ומכופל פארשטייט מען ניט וואס מען מיינט כל זמן מען טייטשט ניט אויס בפירוש.

בהתוועדות הני"ל הרב אמר שיש ניגון על אסדר לסעודתא ששרים בליטא ואוקריינא, ושאל מי מכיר את הניגון, וניגון כמה ניגונים, עד שלבסוף הרבי לימד את הניגון.

כשהרבי סיים לספר הספור מהרה"צ מווילענדיק (נדפס לעיל), הקהל פרץ בצחוק להפשטיל. אבל אז פניו חק' של הרבי נהיו מאוד מאוד רציניות והרבי אמר "דא איז דער קוץ ניט דער טייטשט, נאר דער קוץ איז אז ביי אים איז שפעטער געווען א זון".

הרבי חוסיף שאסדר לסעודתא נתחבר על-די האריז"ל וזה יתן להשלוחים לארה"ק כוחות למילוי השליחות שם. זה חי' לאחור האסון שאירע ליע בבית-הספר למלאכה בכפר-חב"ד, שאז שיגר הרבי יי"ב שלוחים לארץ-הקודש לתקן ולעודד¹².

באותה התוועדות, נכחו שלושה אברכים שזנקו לישועה בבנים. אחד מהם לקח את דברי הרבי ברצינות, בתמימות ובאמונה פשוטה, כשחזר לארץ, הוא נסע לתל אביב, קנה משי ותניח זאת היכן שהיניח ואח"כ נולד לו בן. השניים התחרים לא נהגו כמוהו, ולמעשה רק אותו אחד נושע בחייו¹³.

פעם התבטא הרבי בהתוועדות אודות הניגון: "עיי מיזינגט נאך גענוי אסדר ווייס איך ניט, אבז געפועליט אז מיזאגט אסדר"¹⁴.

11) מוכרונותיו של הרה"ח שלום שוח"י פלדמן - משבעון כפר חב"ד גליון 873. ומוסיף שם: אחרי שתחילתו ללמד את הניגון חסיד אמר "הרי אמרתי לכם שתניגון הזה הוא FUNNY". (ביהנחה מהשיחה נדפס פה"ל) נכתב בטעות "פאניע"ל - סוג של ניגון רוס', אבל באמת אמר "פאניני".

12) שבעון כפר חב"ד גליון 767.

13) מפי הרה"ח בעל שוח"י מוצקין - שבעון כפר חב"ד גליון 873.

14) מפי הרה"ח גרשון מענדל שוח"י גוליק - שבעון כפר חב"ד גליון 767.

כי אנו עמר (הא')

שמחת תורה תשי"ז

כי אנו עמר ואתה אלקינו, כי אנו בניך ואתה אבינו.
(פיוט בחורת הש"ץ דיה"כ)

יומני'

ליל שמח"ת סדר ההקפות כליל א', אגב, הקהל המשתתף בהקפות של לילה השני הוא גדול הרבה יותר מכלילה הא', עד שהסוכה בעל רחבת ידים היתה מלאה מפה אל פה, והרבה עוד עמדו ברחוב מפני אפס מקום. סיומם בשעה 4:30, חרבה הלכו לבתיהן לאכול סעודת יו"ט, אבל בחורי הישיבה והרבה אברכים נשארו בביתכן וחילקו את הפסוקים והקפות עוה"פ לאלו שלא הספיקו לתת להם, ואח"כ נטלו במהירות את ידיהם, וטעמו כזית חלה, כדי להוציא חובת אכילת סעודת יו"ט.

אחר שעה ומחצה לערך מסיום ההקפות, נכנס כ"ק אדמו"ר שליט"א לחסוכה, צוה להביא משקה ועמד על ספסל באמצע הסוכה, ואמר שיחלק משקה לכאו"א שפסבל על עצמו הוספה בלימוד החסידות, ולאילו שעוד לא התחילו להתחילו, ונשאו כולם בתור לקבל מידו הק' משקה.

באמצע החלוקה שאל אם יש מי שהוא שיכול לתפוס ולהתלמד ניגון במהירות, (ווער קען זיך אויס לפרען א ניגון), ושאל וואו איז ר' יואל, ר' משה טעלישעווסקי? (הם תופסים ניגון במהירות), ולימד ניגון י"כי אנו עמד ואתה אלקינו" (מ"י"ט) שאומרים ביוה"כ. וחזר כמה פעמים עד שכולם התלמדו אותו. ושוב התחיל לחלק את המשקה, כשכל הקהל מנגנים הניגון הי"ל.

סיום חלוקת המשקה בשעה 6:45 בקר כשכבר האיר אור הבוקר. זמן התפלה בבוקר בשעה 10:00.

למחר' בש"ק בראשית (אסרו ח' דשמע"צ ושמח"ת) בהתוועדות השני' כ"ק אדמו"ר שליט"א דיבר אודות (מטרת) האיגוד תלמידי

(15) הבא לקמן הוא מיזמן דוג השמיע"צ שמח"ת ושבט בראשית תשי"ז, הדפס בשבועון כפ"ח גליון 42. ומרשימה קצרה שכתב הר"ח"ח ושלח כח ע"ה עבר בטאון תבי"ד. הדפס לאח"י בשבועון כפ"ח גליון 260.

(16) קטע זה משניות קודש - תשי"ז

התמימים דשיבת תומכי תמימים דאמעריקא, ואח"כ אמר להתהלך האיגוד לבחור ניגון לנגנו, וניגון הניגון "כי אנו עמד ואתה אלקינו".

ההתוועדות נגמר בערך שעה ארבע לפנות בוקר, התפללו ערבית, והבדיל ואח"כ חלק מכוס של ברכה לכאו"א, ונגמר זה בערך חמש וחצי לפנות בוקר. ואח"כ אמר: דער אויבערשטער זאל געבן עס זאל זיין - כנוסח ווי דער רבי פלעט זאגן - א געזונטער ווינטער און א פרייליכער יאר און עס זאל זיין - (כ"ק אד"ש התחיל לשיר) "כי אנו עמד" ... וכולם התחילו לשיר את הניגון וכך ליוו את כ"ק אדמו"ר שליט"א עד היכלו, וכולם נשארו אח"כ בבית הכנסת ורקדו ושמחו עד אור היום.

צמאה (הב') - ער טי

שמחת תורה תשי"ח

צמאה לך נכשי כמה לך בשיר. (תהלים טו. ב.)
ער טי דורין מארקא טשטא טו יעדעש נא יארמארקו,
ניע קופליאעש ניע פראדאיעש, טאלקא ראביש סווארקו.

יומני'

ליל שמחת תורה אחרי ההתוועדות מכירת פסוקי "אתה הראת" הקפות נמשכה ורקדו עד שעה 3 בלילה. אח"כ היתה הפסקה לסעודת יו"ט.

בשעה 4:30 יצא כ"ק אדמו"ר שליט"א וחילק משקה לכל אחד שיקבל על עצמו תוספת בלימוד החסידות, ולימד את ה"צמאה" החדש עם מילים ברוסית וא"ן ט"א דורין מארקא טשטא טי עדיש נא מארקו ניע קופלייש ניע פרודעש טאלקא ראביש סווארקו (תרגום):
הוי מארקו הטפש, מה אתה עושה בירד, אין אתה לא קונה ולא מוכר רק עושה מחלוקת). דברים אלה, באר כ"ק אדמו"ר שליט"א - דאס

(17) מיזמנו של הר"ח"ח יצחק ש"י גנזברג, הדפס בשבועון כפ"ח גליון 590.

(18) מבטאון תבי"ד גליון טז, שכ"ק אדמו"ר הניחו לפני החופסה. (ראה תהלים בע' 57).

זאגט מען דעם יצר הרע, ניט דו קויפטסט און ניט דו פארקויפטסט, נאר דיין כוונה איז מאכין מחלוקת בין ישראל לאבינו שבשמים."

היגונו ה' בטעם מיוחד שאי אפשר לתאר וכל אחד עבר לפניו כבני מרון לקבל משקה. לאחרים הוסיף מספר מלים ולאחרים לא. זה לקח לערך חצי שעה וכ"ק אדמו"ר שליט"א יצא.

בשבת בראשית (אסרו חג דשמע"צ ושמו"ת), בהתועדות השני' ציוה כ"ק אדמו"ר שליט"א לנגן את ה"צמאה" החדש. ואמר: הגם אז די ווערטער צמאה און כמה לך בשיר זיינען ניט קיין פרייליכע ווערטער, און אדאי ניט יעדן טי דורף מארקא, אבער חסידים קאנען מהפך זיין און מאכין פון דעם א פרייליכן ניגון און א חתונה ניגון, והוסיף (בדרך צחות) אפשר זאגט מען דאס צו דעם חברים נפש הבהמית...

משיחת מוצט"ק בשלה, י"א שבט ה'תשי"ח.
הנחה פרטית בלתי מוגה

(כ"ק אדמו"ר שליט"א ניגן צמאה לך נפשי גוי עד די דורין מארקא. ואח"כ אמר:)

בכללות די ווערטער ווייסן דאך מסתמא אלע די פירוש פון די ווערטער, אז דאס גייט אויפן יצר הרע, וואס ער איז דאך א "מלך זקן וכסיל", וואס דערפאר רופט מען אים א "דורין" וואס דאס הייסט א כסיל, און ער פארט אויפן "יארמארק" - אויפן יריד, ווי חסידות איז דאך מבאר אז דער גאנצער וועלט איז דאס איז א יריד, וואס אויף א יריד קומט מען זיך צופארן אויף איינקויפן סחורה און דערביי פארדינען, ווארום "זבן וזבין תגרא איסר" בתמי'.

אט אזוי איז אויך אט דאס וואס א נשמה האָט מען געשיקט אויף דער וועלט, וואָס די נשמה איז דאָך "הצובה מתחת כסא הכבוד" און נאָך העכער, ווי דער רבי זאָגט אין תניא אז "ונפש השנית בישראל היא חלק אלוהה ממעל ממש", און אָט די נשמה קומט אראָפּ דאָ למטה אין אַ נהי"ב און אַ גוף, און האָט צוטאָן איינע כל עיני העולם.

פאָרוואָס איז דאָס? איז דאָס אַ רידה צורך עלי', כדי מיזאָל דערביי עפעס פאָרדינען. ניט עס זאָל זיין דער "צמאתך מהעולם כביאתך", וואָרום דאָס איז ניט מספיק, "זבן וזבין תגרא איקר", סידארף זיין אָן עלי און אַן אָרט וואָס איז נאָך פריער פון וואָנענט ער איז געקומען.

וואָס דאָס איז דאָך אויך וואָס ס'האָט זיך גערעדט אין מאמר, אז דורך "באר מים חיים" איז אפילו אין דער "מאין באתי" אין ג'ע העלין, איז מען אין דערויף אויך ממשיך "מעין".

דאָס הייסט אין פשוטערע ווערטער: אַ נשמה ווי זי איז "הצובה מתחת כסא הכבוד" איז זי דאָך אַ "חלק אלוהה ממעל", דורך דערויף וואָס זי איז דאָ למטה און פארנעמט זיך "שעה אחת בתשובה ומעשים טובים בעוה"ז", וואָס דערמיט איז זי דאך ממלא דער ציווי הבורא, איז "שכר מצוה מצוה" אז זי ווערט נתתב און פאראייניקט מיטן נוטן התורה ומצוה המצוה, אז דאָס איז "לאשתאבה בנפא דמלכא", זי ווערט ישראל וקובי"ה ווערט דאָס "כולא חד".

דאָס הייסט, אז דער נבוא איז ווי ער זאָגט אז "עתידים צדיקים שיקראו בשמו של הקב"ה", "ועמד כולם צדיקים", אז זיי וועלן שטיין מצד דער התאחדות "הדבקים בה' אלמיקים" דורך תשובה ומע"ט; פאָרדינט מען אויף דעם יריד דעם שכר היותר גדול, דעם ריוח היותר גדול, וואָרום ס'איז אַ ריוח בלי גבול, דער התאחדות מיט דעם וואָס ער איז למעלה מכל מדידות והגבלות, וואס דאס איז דער איבערשטער אַליין.

כדי דער פארבנד זאָל אַנקומען מיטן גאָנן געשמאק וואָס ס'קען זיין, וויל ניט דער איבערשטער אז ס'זאָל זיין "נחמא דכסופא" - אַ מתנה אָן האַרעוואַניע, איז אויף דערויף איז דאָ דער "עמל בעקב", דער האַרעוואַניע וואָס מיגט מעדערן;

אז כאָטש ער זעט צוויי וועגן "את החיים ואת הטוב את המות ואת הרע", איז פונדעסטוועגן "ובחבת בחיים, ער מאַכט ניט קיין טעות און קלייבט אויס דעם דרך החיים, און טאַמער איז דאָס פארבנדן מיט שוועריקייטן און מיט האַרעוואַניע, שטעלט ער זיך ניט אָפּ פאר עמל; אַפי צו אויסקלייבן און גיין אין דעם דרך וואָס דער איבערשטער וויל, וואָס דאָס איז דער דרך התורה והמצוה.

דערפאר דארף מען אויך האָבן איינעם וואָס ער זאָל אים צוהענדן ער זאָל דאָס ניט טאָן, וואָרום אַ ניט וועט ער ניט האָבן קיין האַרעוואַניע אויב ס'וועט זיין מערניט ווי טוב אַליין;

דערפאר איז דאָ דער ענין פון יצר הרע, וואָס ער איז מסית את האדם, כדי דער מענטש זאָל ביי זיך געפינען די כחות אויף ניט צוהערן זיך צו אים, און ניט קוקנדיק אויף זיינע טעות זאָל ער אויסקלייבן אין דעם דרך הישר אין לימוד התורה און אין מקיים זיין מצוות.

זוחר און חסידות בריינגט דאָס אראָפּ, איז דער יצה"ד אַליין וויל אז אָבער וואָס איז די כוונה פון דעם יצר הרע, איז ווי ער זאָגט אין

מיזאל אים ניט פאלגן, וואָרום ער ווייסט דאָך דער אמתיע מטרה צוליב וואָס מ'האַט אים געמאַכט, כדי ער זאָל ארויסבריינגן די מעלה וואָס איז דאָ ביי אידן אַז ניט קולדיג אויף שוועריקייטן טוט ער אָט דאָס וואָס דער אויבערשטער הייסט אים טאָן.

און דעמאָלט האָט דער יצר הרע אויך דעם שר, וואָס דורך אים איז אָנגעקומען אַ אידן ניט בדרך "נהמא דכיסופא" נאָר ער האָט דאָס אויסגעטראָרעוועטערדיגט און פאַרדינטערדיגט.

דאָס איז אַלץ גערעט געוואָרן אויב מ'פּאַלגט אים ניט דעם יצה"ר, ווי אז אָבער אויב מ'איז חטא פּאַס ועבר את הדרך אויב ער פּאַלגט אים, איז דעמאָלט איז ביידע זאָכן איז אליין האָט ער ניט ריכטיקער וועג; דעם "ובחרת בחיים" ער איז געגאַנגן אויף דעם ניט ריכטיקער וועג; דער יצה"ר איז אויך פון אים ניט צופרידן, וואָרום ניט נאָר ער וועט ניט האָבן דעם שר וואָס דורך אים איז צוגעקומן אַ אידן אַ טובה, ער וועט נאָך האָבן דעם פּסוק, וואָרום יעדער ענין וואָס בריינגט תקלה בעולם זאָגט אויף דערויף אין פּסוק: "זאת הבהמה תחרוגו" וויבאַלד אַז דורך איר איז אַ איד נכשל געוואָרן.

און אָט דערפאַר טענה'ט מען מיט אים, אַז ווען ער איז מסית אין אַן אופּן אַז מ'פּאַלגט אים ניט אים דעמאָלט האָט ער אָפּגעטאָן אַ חכמה גדולה, וויבאַלד אָבער אַז ער ווילט און דערנאָך פּאַלגט מען אים, איז דעמאָלט קומט אויס אַז ער אפילו האָט ניט דערפון, און ניט נאָר ער האָט ניט דערפון דער "דורון מ'קאָ", נאָר פאַרקערט ער האָט נאָך דערנאָך אַ פּסוק וואָס על דיו איר נא תקלה בעולם.

און אָט דאָס איז די טענה צו אים: וויבאַלד אַז ביי א אידן איז שוין דאָ דער "צמאה לך נפשי כמה בשר", אָט דאָס וואָס מ'דאַרף האָבן דעם יצה"ר - כדי אַז דורך דערויף זאָל ווערן אַ צמאון ביי אַ אידן צו דעם אויבערשטן, וויבאַלד אַז ער געפינט זיך "בארץ צי ועיף בלי מים".

- ווי ער זאָגט אין תנ"א אַז דאָס איז די מעלה וואָס "ידונות נעשה לו זככות", מצד דעם צמאון מצד דעם "ארץ אשר אין שם מים", וואָס דעמאָלט פילט ער ערשט אויף וויבאַלד דאָס פעלט אים -

בשעת אָבער מ'איז שוין צוגעקומן צו דער דרגא פון "צמאה לך נפשי כמה לך בשר", דעמאָלט האָט דער דורין מאַרקאָ ניט וואָס צומישן זיך, וואָרום ער האָט שוין אָפּגעטאָן און דעמאָלט איז ער מער ניט וואָס "ראַפיש סוואַרקן" - אויף מאַכן אַ מחלוקת בין ישראל לאביהם שבשמים.

איי איז דאָך די קשיא ווי קומט דאָס צום יצר הרע: איז אויף דערויף איז דאָ - מען פרעגט די שאלה, אין על חטא בשעת מען רעכט אויס די אַלע חטאים איז רעכט מען אויך דעם "על חטא שחטאנו לפניך יצור הרע". פרעגט מען אויף דערויף די קשיא, אַלע חטאים זיינען דאָך מיטן יצה"ר, איז וואָס איז דאָ אויסגעטעילט אַ חטא פון יצר הרע באַזונדער?

איז אין דערויף איז די חסברה, אַז ס'איז דאָ אַמאָל אַז דער יצה"ר אַליין וויל נאָר אויך ניט; ער האָט שוין זיינס אָפּגעטאָן, נאָר וואָס דען רח"ל ער איז מגרה דעם יצה"ר אפילו מערער וויפיל דער יצה"ר וויל מצד עצמו.

און דאָס איז וואָס ס'האַט זיך גערעדט אין מאמר אַז ס'איז דאָ אַמאָל אַ ענין פון עול דרך ארץ, זיין שכל הבהמי זאָגט אים אַז ער טוט אַ נאַרשיקייט און ער טוט זיך אַ רעה, און מצד דערויף "ויכבד לב פּרעה ולא שת לבו גם לזאת", איז דער מוח פאַרשטייט אַז ער טוט אַ נאַרשיקייט, און ביי אים איז דאָ אין זיין אינעווייניקסטן פרעה כבודו חלב, און ער איז מגרה דעם יצה"ר אַז ער זאָל טאָן היפך רצון הבורא וואָס דער יצה"ר מציע וויל דאָס ניט.

און אָט דערפאַר שטייט אַ חילוק, אַז מ'וויל בחוץ זיין אויף אַ מעשה וואָס מ'האַט געטאָן צו דאָס איז געווען אַ ענין של מצוה צי אַ ענין של עבירה, איז אויף דערויף די בחינה: אַז נאָך דערויף ווי ער האָט געטאָן די מצוה האָט ער שבעת רצון, האָט ער אַ צופרידנדיקייט; בשעת ער טוט אַז עבירה וואָס ער האָט ניט געקענט ביישטיין די תאוה און איז דורך געפאַלן און האָט ממלא תאוה געווען, איז דערנאָך לאתר שמילא תאוות פילט ער אין זיך אַ ניט צופרידנדיקייט, וואָרום אפילו דער יצה"ר מציע איז אויך ניט צופרידן פאַרוואָס מ'האַט אים געפאַלגט.

און אָט דאָס איז וואָס מ'טענה'ט מתוך שמחה: אַז וויבאַלד ס'איז שוין דאָ דער "צמאה לך נפשי כמה לך בשר", איז דעמאָלט דאַרף שוין זיין דער "אתחכמה חשוכה לנהורא" דער "בכל לבב - בשני יצד", אַז דער יצה"ר זאָל ניט ראַפיש סוואַרקן, זאָל ניט טאָן אָט די ענינים אין דער לינקער זייט; נאָר ער זאָל ווערן אַ מסייע אין "ואהבת את ה' אלקיך",

וואָס אהבת ה' איז דאָס איז דאָך אַ יסוד לכל מצות עשה - ווי דער רמב"ם שרייבט - וואָס אין דעם מצות עשה איז דאָך אויך די מצוה פון יראת ה' וואָס דאָס איז אַ יסוד לכל מצות לא תעשה, קומט דאָך אויס אַז "ואהבת את ה' אלקיך" - און אין דערויף העלפט ער "בשני יצד" - איז דאָס כולל כל תרי"ג המצוות, וואָס אין דערויף איז אויך

נכלל דער "קדש עצמך במותר לך" און דער ענין העבודה פון "בכל דרכך דעהו".

און אט דעמאלט איז מען זוכה אז סיזאל זיין דער "בן בקדש חזיתך" ווי דער בעש"ט האט געזאגט, אז דעם צמאון וואס מ'האט געהאט "בארץ צי ועיף" זאל מען שטיין אין דער מרוצה און אין דעם כליון אז "בקדש חזיתך".

אז ס'וועט מקוים ווערן דער יעוד המקווה בקרוב אז "רוח הטומאה אעביר מן הארץ" און "מלאה הארץ דעה את ה'", וועט מען דעמאלט שטיין אין א רצוי מדרגה לדרגה און מחיל אל חיל אין קדושה אליין וואס אין דערופן אויך אין דא דרוגות וואס זיי זיינען שלא בערך - במילא מאנט דאס ארויס א צמאון גדול ביותר ביז צו ארויסגיין פון די כלים "בכל מאד" - מאד שלך" ווי ס'איז באותו שעה, און דערנאך איז מען דאס ממשיך ביז למטה מטה לעשות לו יתברך לירח בתחתונים.

לחיים לחיים.

משיחת ליל שמחת תורה תש"ב.

הנחה בלתי מוגה

(נגנו את הניגון צמאה לך נפשית עד טי דרין מארקא. ואמר כ"ק אדמו"ר שליט"א:)

דאס איז דאך א טענה צום יעוד הרע, די שאלה אבער איז דאך צוליב וואס האט מען אים טאקע באשאפן, וואס דאס איז דאך איינע פון די דריי זאכן אויף וועלכע הקב"ה מתחרט בכל יום.

וועט מען עס פארשטיין בהקדים וואס מען האט פריער גערעדט די תורה פון בעש"ט בענין "דע" וואס וועט "יעד" גייט דאס אויף די פנימיות הנשמה, ולכאורה, אלטו מתי: פארוואס איז דאס מרומז אין די אותיות ע' וד', שהאותיות ע' וד' זיינען דאך די מדרגות ששייך להתהוות הבריאים, דע" גייעט דאס אויף די זיבן מדות (כל אחת כמו שהיא כלולה מעשר) וואס מודת ג' זען דאך שרש הנבראים כמ"ש "זכור רחמך ותסודך כי מעולם לא ידע" און אזוי אויך ד' גייט דאך דאס אויף בחי' דיבור שרש הנבראים

און אפילו די אותיות ע' וד' כמו ש"ס אותיות רבתי, וואס ד' רבתי גייט דאס אויף פנימיות הדיבור, דיבר שבמחשבה, איז דאך דאס אלץ בחי' דיבור, וכמו"כ ענין ע' רבתי וואס דאס זיינען די מדות בשרשם, מ"מ איז דאך דאס אלץ א ענין פון מדות, דבשרשה הו"ע שם ס"ג

שייך לתתו, וכידוע בענין שם ע' (שמע), אז שם גייט אויף די רפ"ח ניצוצות און שם ב"ן בגימ"ט שם, און ע' איז דאס בחי' המדות.

היינט בשעת מען רעדט וועגען פנימיות הנשמה, וואס זי איז א סאך העכער פון עולמות, ובענין השמות איז דאס שם ע"ב שאינו מחדש, וכידוע מאמר אדמו"ר הזקן ע"פ משכיל לאיתן האזרחי, דאיתן הוא בחי' פנימיות ועצם הנשמה שנק' בשם איתן מלשון ישן שאינו מחדש, דבענין השמות הו"ע שם ע"ב שלמעלה משם ס"ג.

היינט פארוואס איז מרומז ענין פנימיות הנשמה מיט די אותיות ע' וד'?

אך הענין הוא, עפ"י משנית בהמאמרים (דרי"ה וחג הסוכות) בענין מקיץ דאור ישן ומקיף דאור חוזר, ששניהם בחי' העלם, אבער מקיף דאור ישן איז העלם השייך לגילוי ומקיף דאור חוזר איז העלם העצמי, און דורך די עבודה מצד הנשמה, שהיא עבודה דאור ישן, דערלאנגט דאס ניט אין עצם ממשי, רק בהעלם השייך לגילוי, ורק ע"י העבודה בגוף ונהי"ב דוקא, איז דורך די בירורים דאור חוזר דערלאגט מען אין העלם העצמי, כמשנית במאמרים הקודמים, וית' במאמר דלהלן.

איז מצד דעם איז געווען די ירידת הנשמה למטה, שהיא צורך עלי', שע"י הבירורים וועט זי דערלאנגען העכער, און צוליב דעם האט געדארפט זיין בריאת היצחק, שע"י עבודת הבירורים בבחי' ע' וד', דא דוקא ווערט עלי' לפנימיות הנשמה שנק' בשם עד, און דאס איז איר תכלית לברר הניצוצות מבחי' ע' וד', וואס דורך דעם קומט זי צו אין א העכערע דרגה, און די דרגה וואוהיין זי קומט צו, דארף זי אראפטראגן אויך אין די כחות פנימיים, שזחוי"ע "דע"י ידע"י, כ"ל.

חלק' משיחת ש"פ מטות-מסעי, תשמ"ח.

ע"פ המבואר לעיל (ס"ה) אודות פעולתו של כאו"א מישראל בעולם, שגם דחיית הענין הכלתי-רצוי נעשית ע"י גילוי הקדושה שבגשמיות העולם - הרי מובן שכן הוא (ואנדרבה - במכ"ש וק"ו) בנוגע להפעולה בישראל, שגם מי שמעמדו ומצבו בגלוי ובחיצוניות הוא באופן כלתי-רצוי, ה"ו, נעשית דחיית המצב הכלתי-רצוי (לא כ"כ ע"י התעסקות בהכלתי-רצוי, אלא אדרבה) ע"י שמגלים את הקדושה שבו, מציאותו האמיתית,

19 ספר השיחות - תשמ"ח ח"ב ע' 562. ובתורות שם.

— שהרי, הענינים הבלתי-רצויים אינם שייכים למציאותו האמיתית, כי אם "יצרו הוא שתקפו" (מכ"ם הל' גירושין ספ"ב), ובלשון הידוע בניגון החסידים (במחוז אוקריינא) - "דורין מארקא", היצר הטפש של פעולתו אינה אלא לעשות מריבה ומחלוקת כו' ("סווארקי" בין בני"י, דע"ז - בין ישראל להקב"ה, שזוהו קליפת מדין -

וכאמור, שעי"י ההוספה כאור נדחה החושך בדרך ממילא. [בסיס חלק זה דהשיחה - ניגון ב"ק אדמו"ר שליט"א הניגון "עך טי דורין מארקא וכו", ולאחרי שניגוני הקהל משך זמן, אמר, שינגנו גם הכבא (הקודמת בסדר הניגון) הנוספת - "צמאה לך נפשי גו" (אולי בהתאם לתוכן השיחה שגם דחיית הרע צ"ל ע"י הוספת אור הקודשה כו')].

שאמיל

שמחת תורה תשי"ט

אחרי²⁰ הקפות וסעודת יו"ט, פנו בידו תקי' לכל המקבלים על עצמם הוספה בלימוד החסידות, כמו בשנים הקודמות. גם לימד ניגון "שאמיל". טרם שלימד את הניגון אמר: "דעם ניגון האב איד געהערט פון חסידים מיט א מעשה צו דעם"; הי"פ כל הסיפור עם הביאור בזה בעבודה.

משיחת יום שמח"ת תשי"ט.

הנחה בלתי מוגה

[כ"י"ק אדמו"ר שליט"א צייה לנגן את הניגון החדש (שלימד לפנות בוקר), וטרם שהתחילו לנגן אמר:]

20) שיחות קודש - תשי"ט.
21) למחוזות בהתועדות חזר על הסיפור וחבאנו, פיתר פירוט, לכן (כדי לא לכפול את הדברים) מביאים את השיחה שנאמרה למחרת ביום, וכמה פרטים בתצא-יעגול של השיחה מלפנות בוקר.

דעם ניגון האב איד געהערט לפני כמה שנים פון חסידים מיט א מעשה צו דעם.

מיט א יאר הונדערט, הונדערט און פופציק פריער, זיינען געווען אויף די קאווקאזער בערג שבטים פראים למחצה, וואס זיינען געווען פריי כצפור דרוך, ניט האבענדיק די הגבלות פון חוקי המלוכה און אפילו ניט די הגבלות פון בני תרבות.

בשעת דער צאר האט אנגעהויבן מתפשט זיין זיך מיט זיין מלוכה, האט ער געוואלט אייננעמען אויך די קאווקאזער בערג. אבער ער האט ניט געקענט, כאטש ער האט געהאט מיט זיך אסאך סאלדאטן, און זיי זיינען געווען מתי מספר, אויך האט ער געהאט בעסערע געווער פון זיי, פונדעסטוועגן וויבאלד זיי זיינען געווען אויף הויכע בערג, האט מען זיי ניט געקענט אייננעמען.

ביז מען האט אויף זיך געכאפט אויף א המצאה, [מען האט זיי אויסגעטראט, מען האט זיי געזאגט אז מען מאכט מיט זיי שלום, און] מען האט געמאכט מיט זיי שלום, מען האט צוגעזאגט דעם ראש זייערן - שאמיל האט ער געזיידט - כמה וכמה הנחות, בשעת מען האט ביי זיי צוגענומען דעם געווער, איז דערנאך האט מען גענומען שאמיל'ן און פארשיקט אים אין טיף ראסיי. [זי ער איז געווען ארעסטירט צי ניט, אבער עמיש איז ער געווען פארשיקט].

זייענדיק פארשיקט, איז מזמן לזמן ווען ער פלעגט זיך דערמאנען אויף די הרים הגבוהים, וואו ער איז געווען פריי, ניט האבענדיק די הגבלות פון א תפיסה און אפילו ניט די הגבלות פון אן עיר מקום מושב און די הגבלות און בעלים פון תרבות, האט אים אנגעכאפט א טיפע ביינקעניש צו די הרים הגבוהים, וואס דארטן איז ער געווען פריי, כמו נשר בשמים, און ער האט געזונגען דעם ניגון שהתחלתו איז געווען און די לעצטע תנועה איז תקוה. [אז סוף כל סוף וועט ער זיך אומקערן צו זיין ארט].

בשעת א איד האט געהערט דעם ניגון, האט ער דאס גענומען אויף זיינע אותיות, און אויסגעטייטשט דאס אויפן ענין פון ירידת הנשמה בגוף. [וואס ס'איז דאך א ירידה מאיגרא רמה לכירא עמיקותא].

די נשמה איז געווען "חצובה מתחת כסא הכבוד", און דאס - חצובה מתחת כסא הכבוד - איז שוין א ירידה ביי דער נשמה, ווארום בעצם איז זי נאך העכער, זי איז פארבונדן מיטן אויבערשטן אליין, ובמילא איז זי אינגאנצן פריי, זי האט ניט געהאט אויף זיך קיין מושל ושולט, ומקור חוצבה איז על ההרים הגבוהים, "הרים אלו האבות", חגי'ת דאצילות, און למעלה, ביז אין חגי'ת שקודם הצמצום.

און מען האט איר אריין געמאכט, און צוגענומען איר פון דארטן און אראפגעשיקט למטה אין א גוף ופש הבהמית, וואס בשעת די נשמה באטראכט זיך במקור הוצבה, כאפט איר אן א צמאון גדול, "צמאה לך נפשי כמה לך בשרי".

אמת טאקע שכוונת הירידה היא בשביל העלי שגעשית עיי' עבודתה למטה דוקא, אבער דערוויילע איז דאך דאס א ירדה גדולה, דינע אינש בנפשי כו', און אויב אפילו ער איז שוין מקיים תומ"צ, איז דאס מצות אנשים מלומדה, און אויב אפילו ער האט שוין אהבה ויראה פעלט אים שמחה, און אויב אפילו ער האט שוין אביסל שמחה פעלט אים אבער דעם בטוב לבב - ריבוי השמחה, און אפילו בשעת ער האט שוין אויך דאס איז דאך גס צדיק גמור עובד הוי' באהבה בתענוגים איז ער יש מי שאוהב. איז ער דאך מוגבל, ער קען ניט פורש זיין כנפיו כדרך הנשר בשמים, ווארום ער האט די הגבלות הגוף.

דאס רעדט מען דאך וועגן א צדיק גמור, ועאכו"כ דער וואס איז ווייט פון דעם איז דאך א ודאי מונב, אז אפילו בשעת ער איז שוין מקיים תומ"צ איז דאך דאס אבער געמאטערטערהייט, אויף יעדער שריט און טריט האט ער מניעות ועיכובים, און די תומ"צ וואס ער איז מקיים זיינען אויסגעמאטערטערהייט.

[און בשעת ער איז מתבונן במצב און באטראכט זיך אין דעם, ווערט ער נתעורר בגענועים צו די הרים הגבוהים, דער שרש הנשמה ווי זי איז געשטאנען פריער].

און דאס איז די התחלת הניגון - דער צמאון וגענועים. און דער לעצטער פאל פון דעם ניגון איז - די תקוה, וואס ער איז זיכער אז סוף כל סוף וועט ער זיך ארויסקאפן פון דער בירא עמיקתא, און צוקומען נאך העכער ווי ער איז געווען פריער, אאשתאבא בגופא דמלכא.

(אחרי שניגו הניגון אמר):

אפילו אין אנהויב ניגון וואס דאס איז גענועים, איז אויך דארטן הערט זיך אן די ווילדקייט פון א פרייען מענטשן, ווארום דער וואס ס'איז בעצם פריי איז אפילו בשעת מען ארטסטירט אים, הערט זיך אין אים די פרייקייט.

וכמשל הבן מלך דגם כאשר נמצא בשבי הערט זיך אן אז ער איז א בן מלך.

וכמו"כ הוא בירידת הנשמה למטה, אז אויך זייענדיק דא למטה, הערט זיך אן אין איר די פרייהייט, דער מרחב העצמי, וואס דאס גופא איז א נתינת כח אויף ניט נתפעל ווערן פון די מניעות ועיכובים פון

עולם, ולעבוד עבודתי, וואס דורך דעם וועט זיין דער תכלית העלי' - צוקומען צו עצמות ממש.

משיחת ש"פ בראשית תשי"ט.

הנחה בלתי מוגה

[בתחלת ההתוועדות ניגון "שאמלי", ואח"כ אמר:]
עס איז געווען א סדר בא דעם אלטן רבי'ן, אז די שאלות וועלכע פלעגן אקומען צו אים, האט ער זיי איבער געגעבן צו צווייען. איינער פון די צוויי איז געווען דער צמח צדק. זיי פלעגן אנשרייבן דאס וואס ביי זיי קומט אויס, און נאכהער פלעגט דער אלטער רבי שיקן די תשובה אזוי ווי בא אים איז אויסגעקומען.

האט דער אלטער רבי געזאגט אמאל דעם חילוק פון דעם צמח צדק ביז דעם צווייטן, אז בא יענעם איז מפעם לפעם ווערט לייגער; און בא דעם צמח צדק איז מפעם לפעם ווערט קירצער.

ווייל דער חילוק פון שמיטה מיט ראי איז, אז בשעת מען הערט א ענין, הערט מען פריער איין פרט, דערנאך א צווייטן פרט, ביז אז פון אלע פרטים שטעלט זיך צוזאמען דער כלל. משא"כ בראי זעהט מען דאך דעם גאנצן ענין פאראמאל, און ערשט דערנאך דארף מען פאמאדער קלייבן די פרטים.

וכמו"כ בשכל, איז בשכל שבחי' שמיטה, איז לכתחלה נעמט מען דעם שטחיות הענין, און אפילו אויב מען נעמט באלד די פנימיות איז דאך דאס מערניט ווי התחלת הפנימיות, און דערנאך נעמט מען טיפער און טיפער, איז יעדער מאל קומט צו א נייער פרט, עס ווערט נידוסף אין דער השכלה ביז אז אויך אין כתב איז מפעם לפעם ווערט נידוסף אין כתב.

משא"כ מצד השכל כמו שהוא בבחי' ראי, נעמט מען באלד דער נקודת הענין ווי ער האט אים זיך אלע פרטים מיטן גאנצן עומק. און דערנאך דארף מען אנהויבן מפרט זיין, אויסשטעלן וועלכער פרט איז דער עיקר, און וועלכער פרט איז דער טפל, און וועלכער פרט איז ניט שייך צו דער מקבל, וואס דעם פרט דארף מען משמיט זיין למרי'.

ווייל אז דער אלטער רבי האט מבאר געווען גודל הפלאות עליו השגת הצמח צדק, אז מצד רוחב שכלו האט ער גענומען יעדער ענין בדרך ראי' בשעת עס איז אנגעקומען א שאלה, האט ער באלד געזעהן דעם גאנצן ענין מיט אלץ וואס איז שייך צו דעם בשי"ס ופוסקים.

דערנאך אז ער האט געדארפט ארויסגעבן באופן ווי צו ענטפערן צו דעם שואל, האט ער געמוזט אויסשטעלן אין פריטים, און ארויסגענעמען די פריטים וואס זיינען ניט שייך צו דער מקבל, און דערפאר איז מפעם לפעם געווארן בא אים קירדער.

אנטקעגן וואס זאג איך דאס - א ניגון וואס איז פארבונדן מיט קול, איז דער סדר אין דעם, אז וואס ווייטער - ווערט דער קול שטארקער און העכער, אבער א ניגון וואס איז פארבונדן מיט גענועים, איז דארטן דער סדר פארקערט. ווארום וואס מערער עס ווערט נרגש די גענועים ווערט ביי אים ווייניקער התפשטות מציאותו, במילא איז וואס ווייטער גייט עס שטילער, ביז צו קול דממה דקה.

און אזוי אויך דער ניגון, וואס ס'איז א ניגון פון גענועים, און ווי מען האט גערעדט אין שמחת תורה אז חסידים האבן אויסגעטייטשט אויף גענועי השמה וואס איז אייניג פון איר מאסר אין גוף ונהי"ב, איז וואס ווייטער - הערט זיך אלץ מערער אן דער ביטול התפשטות הגוף ונהי"ב, און די גענועים צו אלקות. דערפאר גייט דער ניגון וואס ווייטער א קלענערער קול.

און אפילו דער וואס איז ניט מרגיש די גענועים, אבער עכ"פ בנוגע צו זינגען, דארף ער זינגען באופן המיל וע"ד ווי ער זאגט אין תניא אז בענוי הוואים עכ"פ דארף דאס נישט זיין קענטיק. וכמו"כ בדו"ד, אז ווי זיין הרגש זאל נאר ניט זיין, אבער זינגען דעם ניגון דארף מען, ניט ווי כל נדרי וואס מפעם לפעם מגביהים את הקול, נאר אדרבה.

(וסיים כ"ק אדמו"ר שליט"א):
זאגט נאך אמאל דעם ניגון, ובאופן ווי מען האט גערעדט.

מ"יחידות"22 הרה"ת ר' ראובן דונין, י סבת תשי"ט.

שאלה: כשהרבי סיפר על שאמיל כמשל על השמה אם-כן כשהצליחו לרמות את שאמיל, נמצא שום בנשמה יש מצב של ירידה טוטאלית?

בשנית ובשלישית ומתקנת.

כ"ק: הנפש האלוהית חוזרת תמיד למקורה ובעליות, וירדת שוב כל הסיפור של שאמיל אינו אלא בשביל משל, ונוצר כדי להוציא ממנו את הניגון (והלך בעבודת ה'), ותעבודה צריכה להיות כפי סוף

(22) בלתי מוגה, נדפס בספר 'מקדש מלך' ח"ב ל' 418.

השיר בתקווה שנחזור (וכן הוא אכן שהנשמה חוזרת תמיד) וגם כאשר, רחמנא-לצלן, ישנה מעידה וחוטאים (ח"ו) -
- צריך להמשיך בשמחה בגלל שכן הוא רצונו יתברך.

רחמנא

שמחת תורה תשי"ב

רחמנא דעני לעני ענינא.

רחמנא דעני לתבירי ליבא ענינא. (סוף סדר סליחות)

אחרי² הקפות, נתן ביזו חק' - כמו בכל שנה - משקה לכל אלו המקבלים על עצמם חספה בלימוד החסידות, ולימד את הניגון "רחמנא דעני" ואח"כ אמר:

דעם ניגון דארף מען פרעג זינגען במתנות ואח"כ בשמחה. ווארום צום אנהויב איז דאס 'תחנונים און וואס ווייטער ווערט אלץ שטארקער די תביעה און בטחון.

(ואמר עוד:)

בשעת מען איז "תבירא ליבא" איז זיכער אז "ענינא".

אתה בחרתנו

שמחת תורה תשכ"א

אתה בחרתנו מכל העמים, אהבת אותנו ורצית בנו, ורוממתנו מכל הלשונות, וקרשתנו במצותיך,

וקרבתנו מלכנו לעבודתך, ושמן הגדול והקדוש עלינו קראת. (נסח התפלה דרי"ט)

(23) שיחות קודש - תשי"ב.

יומן²⁴.

ליל שמח"ית הקפות התחיל בשעה 2 לערך, ונסתיים בערך בשעה 5 לפנות בוקר, אח"כ עלה פ"ק אדמו"ר שליט"א למעלה לקומה ב' לסעודת ק"י"ט.

לאחר הסעודה, בערך בשעה 6:30 בבוקר, ירד כ"ק אדמו"ר שליט"א למטה לבית-המדרש החדש (שגמרו כעת לבנותו ושמוקדם ה"י שם סוכה ושאלאש), ונעמד על ספסל, וחילק משקה לאלו שמקבלים על-עצמם תוספת בלימוד החסידות ולאנו שעוד לא למדו ויתחילו מעתה ללמוד. מסביב לכ"ק אדמו"ר שליט"א התאספו כל הקהל, כי אף אחד לא זז משם לאחר ההקפות וחיכו לבוא כ"ק אדמו"ר שליט"א.

אחר-כך אמר כ"ק אדמו"ר שליט"א שיש ניגון על המלים "אתה בחרתנו מכל העמים", ויש בו 2 מנגינות: אחת (הראשונה) של צדיקים והולכים בדרך הישר, והמנגינה השנייה של בעלי-תשובה. וחבא ה"י (הניגון של הבעלי תשובה) חוזרים עליו כמה פעמים כי בעלי תשובה הם נוהגים בעקשנות.

וכ"ק אדמו"ר שליט"א לימד הניגון "אתה בחרתנו" של 2 המנגינות (צדיקים ובעלי תשובה) וניגן אותו כמה פעמים, עד שהמנגינים שעמדו שם תפסו אותו, לכל הפחות במקצת, ואחר כך ניגנו המנגינים וכ"ק אדמו"ר שליט"א עזרם, ונגמר זה בערך בשעה 7 בבוקר.

בש"ק הראשית ההתועדות השנייה נמשכה עד שעה 1 בלילה, אח"כ התפללו תפילת מעריב, וכ"ק אדמו"ר שליט"א עשה הבדלה על הכוס של ברכה של ברכת המזון, והשאר קצת יין בכוס, והוסיף על זה יין, והתחיל לחלק מכוס של ברכה ונעשה תור ענקי, וחלוקת הכוס של ברכה - והבקבוקי משקה להתארחים²⁵ - נמשך כשעתיים וחצי. בעת חלוקת כוס של ברכה ניגנו כמה ניגונים ובעיקר הניגון החדש - "אתה בחרתנו". ונמשך זה עד קרוב לשעה 3 וחצי או ארבע לפנות בוקר.

ביום א' פ"ר נח כ"ה תשרי בשעה 4 אחה"צ התקיים בבית המדרש הקטן לניסן תורה, אחר כך חזר ר' יואל ש"י את הניגון "אתה בחרתנו", ואת המאמר "ביום השמיני עצרת".

24) מיזמן שכתב הרה"ח ר' לייב כהן, מנחם בשבועון כפ"י גליון 543.
25) יש לציון, שבשעה זו התארגנה לראשונה קבוצה גדולה למעלה ממאה אורחים שבאו מאח"ק בציור מיוחד. ובמשך החדש היו להם הרבה קירובים מיוחדים.

משיחת ש"פ בראשית (אסרו חג), התועדות הא', תשכ"א.

הנחה בלתי מוגה

[בתחילת התועדות הא' ניגנו "אתה בחרתנו". ואמר:]
אין דעם ניגון פון בעלי תשובה חזר"ט ז"ל איבער יעדער תנועה צוויי מאל, ווייל ביי בעלי תשובה אין דאך כפלים לתושי, ווי ער בריינגט אין אגרת התשובה ה"י רגיל לשנות דף א' ישנה ב' דפים, און דער ניגון ענדיקט זיך קיינמאל ניט, ער איז אן א סוף.

דאס הייסט, אז נוסף אויף דעם וואס בכלל איז שיר אן א סוף, וכמבואר במ"א אז א שיר איז ווי א טבעת וואס האט ניט קיין סוף, ווארום בשעת מען כאפט אן א נקודה אין א טבעת און מען הויבט אן גיין פון דער נקודה און מען גייט ארום די גאנצע טבעת, פארענדיקט מען דאך ניט און מען גייט ווייטער;

דאס איז דאך ניט דער אמת'ער אין סוף, ווארום באמת האט דאס א סוף, דעם סיבוב האט מען שוין פארענדיקט, מערניט וואס ווען מען פארענדיקט איין מאל, הויבט מען אן נאך אמאל פון דער התחלה, וואס אזוי איז אויך בכללות ענין השיר והניגון - אויך אין דעם ניגון פון צדיקים - אז בשעת מען פארענדיקט דעם ניגון הויבט מען עס אן נאך אמאל.

משא"כ אין דעם ניגון פון בעלי תשובה, איז יעדער תנועה גופא פארענדיקט זיך ניט. ווארום ווי ער איז נאר מסיים, הויבט ער אן נאך אמאל, ער קען זיך נארניט אפרייטן פון דעם.

דאס הייסט, אז ביי צדיקים - הגם ער הויבט אן טאקע נאך אמאל, און דער צווייטן מאל איז בתוסי חיות, דעם צווייטן מאל זינגט ער שטארקער; דאס איז אבער מערניט ווי חידוש הישנות בלבד, דאס איז ניט קיין נייע זאך, ווארום זיך עבודה בכלל איז בהגבלה, במילא פארענדיקט זיך דאס, מערניט וואס דעם זעלבן ענין גופא איז ער כופל נאך אמאל, מיט מערער חיות. משא"כ ביי בעלי תשובה - איז ניט שייך דער גאנצער ענין פון פארענדיקן, ס'איז ניט וואס ער חזר"ט איבער נאך אמאל די אלטע, נאר ער גייט ווייטער און ווייטער אן א אפסטעל.

בשבעות איז זמן הקצירה - איז שוין דא שמחה; אבער נאך ניט אויפיל, סוכות איז חג האסיף - איז יעמאלט איז דער עיקר השמחה. איז דאך פון דעם אליין מובן דער טעם סדר המועדים: מען קען ניט צוקומען צו דעם חג האסיף - סיידן אז פריער איז דא דער קציר, און עס קען ניט זיין דער קציר - סיידן אז פריער איז דא די חרישה וזריעה. איז דערפון חויבט מען אן מיט פסח, וויילע חן אמת אז דער עיקר השמחה איז בסוכות, אבער מען קען ניט צוקומען צו דער שמחה פון סוכות סיידן אז פריער איז דא דער חג הפסח.

און אזוי איז מובן אויך אין עבודה, אמת טאקע אז דער עיקר המעלה איז אין בעלי תשובה; אבער דאס גופא אז עס זאל זיין תשובה, איז דאס על ידי הקדמת התורה. ווארום דאס גופא ער זאל דערהערן אז "ער ומר עובד את הוי' אלוקיך", דאס איז על ידי התורה דוקא, וואס תורה ווייזט אים ער זאל דערהערן אז זיין מצב טויג ניט, און תורה ווייזט אים ווי ער זאל פון דעם ארויסקריכן.

און דאס איז אויך דער סדר פון דעם ניגון: פריער גייט דער ניגון פון צדיקים, און דערנאך דער ניגון פון בעלי תשובה - ווייל תורה דוקא בריינגט צו מעלת התשובה.

און דאס איז אויך דער סדר המועדים, די ערשטע זאך איז פסח און שבעות - עבודת הצדיקים, דערנאך בריינגט דאס צו עבודת התשובה, וואס דאס איז די שמחה פון סוכות. דערנאך גייט שמייני-עצרת, וואס דא איז שוין די התמללות פון ביידע צוזאמען, ווארום שמייני-עצרת און שמחת-תורה איז דאך בהמשך (ניג יום) נאך יום-כיפור - האט דאך דאס אשייכות צו תשובה, אבער די שמחה פון שמחת-תורה איז דאך ניט נאר אויף די לוחות שניות נאר אויך אויף די לוחות ראשונות - וואס דערפאר פרעגט מען דאך אין חסידות די קשיא פארוואס מען האט ניט קובע געווען שמח"ת בגת השבעות, וואס פון דער קשיא איז מובן אז די שמחה פון שמח"ת איז שייך אויך צום לוחות הראשונות - עבודת הצדיקים, וואס דאס איז די התכללות פון ביידע צוזאמען, "משכיח אמת לאתבא צדיקא בתיובתא".

קטע משניות יום ב' דר"ה תשל"ג.

הנחה פרטית בלתי מוגה

- ועי'ד המבואר באגה"ק, אז בכל ר"ה ווערט נמשך א אור חדש שלא הי' מעולם, איז דאך לכאורה ניט מובן, עס איז דאך המחשד בטובו בכל יום תמיד מעשה בראשית, איז דאך שטענדיק אן ענין פון התחדשות, איז וואס איז דער אויפטו פון ר"ה? נאר דער חילוק איז, אז בכל יום איז מערניט ווי חידוש הישנות, עס איז טאקע מיט א תוס' חיות, אבער דער מציאות איז דער זעלבע, משא"כ ברי"ה ווערט נמשך א נייע מציאות לגמרי. ועי"ד איז דער חילוק פון צדיקים מיט בעלי תשובה.

[ניגוני ערה"פ "אתה בחרתנו". ואח"כ ביאר באריכות איך שמעלת הבעלי תשובה על הצדיקים נראה אפילו בהענין של "אתה בחרתנו מכל העמים". ואח"כ המשך:]

ניט קוקנדיק אז דער אתה בחרתנו פון בעלי תשובה איז טיפער, איז די התחלת הניגון פון דעם אתה בחרתנו פון צדיקים דוקא. איז דאך ניט מובן, וויבאלד אז דער אתה בחרתנו פון בעי"ת איז טיפער, פארוואס הויבט מען טאקא אן מיטן אתה בחרתנו פון צדיקים!!

וואס אט די שאלה איז ניט נאר בנוגע צום ניגון, נאר אויך אין גולה דתורה:

די משנה זאגט אז ניסן איז ראש השנה לרגלים. און דאס איז נוגע אויך להכנה לבני דעם דין פון "בל תאחר", זאגט מען אז התחלת המועדים איז פסח. פריער איז פסח, דערנאך שבעות, דערנאך סוכות.

אין ילקוט שטייט אז אויף חג הפסח ווערט אנגאנצן ניט דערמאנט אין תורה קיין שמחה, בגת השבעות ווערט דערמאנט איין מאל שמחה, און בגת הסוכות ווערט דערמאנט צוויי מאל שמחה. און ער איז מבאר דארטן דעם טעם אויף דעם, אז בגת הסוכות איז דער עיקר שמחה.

איז דאך ניט פארשטאנדיק, פארוואס איז דער סדר המועדים באופן אחר, דער גאנצער ענין המועדים איז דאך וואס זיי זיינען "מועדים לשמחה", היינט וויבאלד אז דער עיקר השמחה איז בסוכות, און "כל המקודש מתבירו קודם לתבירו", האט געדארפט זיין דער סדר אז פריער זאל זיין סוכות, דערנאך שבעות, און ערשט דערנאך פסח?

נאר דאס איז מובן פון דברי הילקוט עצמו, וואס ער זאגט דארטן אז בפסח איז זמן החרישה וזריעה - איז נאך קיין שמחה ניט,

[26 לשלילמות הענין ראה בשניות קודש - תשכ"א.

וואס מיטארף דאך ניט האבן קיין גרעסערע רא"א אז מיהאלט שוין "בסוף גלותך" דערפון וואס די גמרא זאגט אז ס'איז שוין "כלו כל הקיצין".

און דעמאלט איז "מיד הן נגאלין" - אין א אויפן פון "מיד", ווי דער שיעור פון "מיד" איז אין לשון פון בשר ודם.

[ניגון הניגון אתה בחרתנו (הבבא דצדיקים - גי"פ, והבבא דבעי"ת - ב"פ)].

משניות ש"פ בראשית התועהות ב' תשמ"א.

רשימה פרטית בלתי מוגה

כ"ק אדמו"ר שליט"א נטל ידיו הק' לסעודה.
 צוה לנגן "אתה בחרתנו".

"אתה בחרתנו" (ובמילא אויך דער ניגון אויף די ווערטער) האט א שייכות מיט שמחת תורה:

דער אלטער רבי פסקניט אין שו"ע (או"ח סי"ס ס"ד) אז בשעת מיזאגט "ובנו בחרת" - וואס דאס איז דאך דער ענין פון "אתה בחרתנו" - בא קריאת שמע, "יזכור מתן תורה", ובלשון ווי מיזאגט אין די שש זכירות "יום אשר עמדת לפני ה' אלקיך בחורב".

וואס דערפון איז פארשטאנדיק די שייכות פון "ובנו בחרת", "אתה בחרתנו", צו שמחת תורה.

און די שייכות פון "אתה בחרתנו" צו דער עין השמחה איז פארשטאנדיק דערפון וואס דער אלטער רבי איז מבאר אין תניא (פמ"ט) - במיעוט ובדברים קצרים בכמות, אבער שמחתיק מרובה באלכות - אז "ובנו בחרת מכל עם ולשון" גייט אויף "הגוף החומרי הנדמה בחומריותו לגופי אומות העולם", וואס וויסנדיק דאס, אז דער אויבערשטער האט בוחר געווען אידן פון צווישן אלע פעלקער - בריינגט דאס ביי אים ארויס א שמחה גדולה, און דער עיקר (ווי ער איז דאס דארטן מבאר) - בריינגט דאס ביי אים ארויס א הוראה בעבודה בפועל.

משניות ש"פ נח תשמ"א.

הנחת פרטית בלתי מוגה

עס איז דא דער ענין הדרוה" וואס מען רעדט אלע מאל וועגן דעם, וואס ניט איצטער איז דער צייט אויף רעדן וועגן דעם, אבער עכ"פ זאלן די אלע ענינים בטל וערוך, און מען זאל דאס טאן דורך זינגען א ניגון וואס דערבער האט מען פרעגן געזונגען אתה בחרתנו ווארום איצטער איז די צייט וואס דער אויבערשטער זאל דאס טאן בפועל אז עס זאל זיין דא למטה דער (- כ"ק אד"ש התחיל לנגן) "אתה בחרתנו"... (והמשיך וניגן כל הניגון ומיד עמד מלוא קומתו ורקד על מקומו בניגון זה משך זמן רב בהתלהבות גדולה).

משניות יום ב' דר"ה תשל"ט.

הנחת התי' בלתי מוגה

בהמשך צו דעם וואס מ'האט ערשט געזונגען די ניגונים פון רבותינו נשיאלינו, אנהויבנדיק פון די שלש תנועות פון דעם בעש"ט דער מגיד און דער אלטער רבי, און די ניגונים פון דעם אלטן רבינו, פון מיטעלן רבינו, פון צ"צ, פון רבינו מהר"ש, פון רבינו י"ע, און פון כ"ק מ"ח אדמו"ר נשיא דורנו.

וכדוע דער ביאור פון כ"ק מ"ח אדמו"ר בנוגע צו דעם ענין פון א ניגון - אז נוסף אויף דערויף וואס עס שטייט אין ירושלמי אז ווען מיזאגט איבער א מאמר איז "יהא רואה בעצמו כאילו בעל השמועה עומד לפניו", איז ווען עס רעדט זיך וועגן א ניגון, איז דאס נאכמער ווי מיזאגט איבער א מאמר אין הלכה און אגדה וכו' - וויבאלד אז דאס איז זיינער א ניגון, אדער א ניגון וועלכן ער האט מתבב געווען, ביז וואנעט אז ער האט געוואלט אז עס זאל אנגערופן ווערן על שמו -

וואס דערפאר זאל מען איצטער זינגען דעם ניגון "אתה בחרתנו".
 און ווי גערעדט אמאל בארוכה אז אין דעם ניגון זיינען דא צוויי פאלן: דער פאל וואס איז פארבונדן מיט עבודת הצדיקים, און דער פאל וואס איז פארבונדן מיט עבודת תשובה - וואס אלע אידן זיינען דאך צדיקים, און נאך דער עבודה פון חודש אלול, ווען מ'האלט אין די טעג פון עש"ת, זיינען אידן אויך בעלי תשובה.

און עס ווערט מקוים דער פס"ד הרמב"ם "הבטיחה תורה שסוף ישראל לעשות תשובה בסוף גלותך".

אנעים זמירות

שמחת תורה תשכ"ב

אנעים זמירות ושירים אחרים, כי אליך נפשי תערוג.

נפשי חמדה בצל ידך, לדעת כל רז סודך. (פיטו מ"שיר הכבוד" 28)

ר"ף²⁹ יום שמחת-תורה לפנות בקר, תשכ"ב.

(אחרי הקפות, בשעת חלוקת המשקה בשביל הוספה ללימוד דא"ח, טרם שלימד את הניגון אנעים זמירות, אמר:)

צו דעם ניגון איז דא א הקדמה און א סיפור.

די הקדמה איז:

ס'איז פאראן כמה ענינים וואס אע"פ אז דער אלטער רבי האט עס ניט אריינגעשטעלט אין זיין סידור, פונדעטוועגן האבן זיי א ארט, און אויך חסידות גופא איז מכאן די ענינים.

ע"ד ווי אמרת לשם יחוד קודם כל מצוה, אור חדש על ציון תאיר און אל תירא עבדי יעקב שאומרים במוצאי שבת. און עדי"ז איז אויך שיר הכבוד, אז אע"פ אז אין סידור האט עס דער אלטער רבי ניט אריינגעשטעלט, פונדעטוועגן איז דאך דאס א ענין נעלה, און ווי דער לכוש איז מפליג בשבח השיר.

דער סיפור:

דער סדר איז דאך אז מחרת יו"כ, וואס עס ווערט אנגערופן בשם השם, דאוונט מען בהשכמה. איז געווען אין א שטעטל איז מען געקומען מחרת יו"כ דאוונען, האט מען געטראפן א פוילישען חסיד טאנצנדיג באם עמוד מיט א ניגון און די ווערטער פון שיר הכבוד. ער איז געווען אזוי פיל אריינגעטאן אין דעם, אז ער האט אזוי אפגעטאנצט א גאנצע נאכט, און פארגעסן גאר אז מען דארף זיך אפפאסטן.

הביאור בזה:

28) נחוג בחרבה קהילות לאמר שיר הכבוד אחרי תפילה מוסף בשבת ויו"ט.
29) מונה, יצא לאור (שנה זו) בחספה לחתונותיו יום שמחת-תורה, תשכ"ב. (ראה צילום בע' 56).

עס שטייט אין ספרים אז ביום טוב זאגט מען "אתה בחרתני", וויבאלד אז יו"ט איז פארבונדן מיט מ"ת וואס דעמולט איז געווען "ובנו בחרת":

משא"כ שבת ראש חודש זאגט מען "אתה יצרת", וויבאלד אז סיי שבת איז פארבונדן מיט די בריאה וואס איז געווען פאר מ"ת, און סיי ראש חודש איז געווען פאר מ"ת נאך אין מצרים.

דער סיום אבער פון "אתה בחרתני" און "אתה יצרת" איז בשוה; וואס אע"פ אז די התחלה פון די ביידע זיינען אנדערש ("אתה בחרתני", "אתה יצרת") - איז אבער דער סיום זייערע איז בשוה.

ועד"ז איז אויך בנוגע צו דעם ניגון פון "אתה בחרתני", אז דאס קען מען זינען מיט די ווערטער "אתה יצרת".

זאל מען איצטער זינען דעם ניגון מיט די אותיות פון "אתה יצרת", און דורך דערזיך אויפטאן דער ענין אז "אתה בחרתני" פועל'ט למפרע אין "אתה יצרת".

און מיזאל בקרוב ממש קומען צו דער צייט ווען עס וועט זיין "והי מדי חודש בחדשו ומדי שבת בשבתו יבוא כל בשר להשתחוות לפני אמר ה'" (שעי' סו, כט), און ווי עס שטייט אין ילקוט אז לעיל וועט מען עולה לרגל זיין בכל ר"ח, און אויך בכל שבת.

בביאת משיח צדקנו במהרה כימנו ממש.

(וסיים כ"ק אדמו"ק שליט"א:) זאל מען אריינקוקן אין סידור און זען ווי דארטן שטייט.

ניגוני הניגון ד"אתה בחרתני" עם התיבות "אתה יצרת".

י"כ זיינען דאך איין דומים למלאכים. איז בשעת מען גייט אוועק פון י"כ און מען גייט צוריק אריין אין די טעג און מצות דחול - טוט ער דאס און בשמחה - ווייל דאס איז רצון הכורא. אָבער ביחד עם זה איז ער געשטאַנען מיט אַ געגועים צום מעמד פון י"כ וסיומו שמע ישראל גוי' ה' אחו, במצב פון נפשי אליך הערוג. און איז וואָס דריקט זיך דאָס אויס - לדעת כל רז סודיך.

די זעלבע זאך איז - בשעת מען גייט אוועק פון שמחת-תורה, וואָס יעמאַלט איז דאָך יהי' לך לברך ואין לורים אהן, און מען גייט אַריין אין דער עבודה פון ויעקב הלך לרכו, איז כאַטש אַ אזוי איז דאָך דער רצון העליון טוט מען דאָס בשמחה ובטוב לבב - אָבער ביחד עם זה שטייט מען אין אַ געגועים, נפשי אליך הערוג, און דאָס דריקט זיך אויס לדעת כל רז סודיך, יידיעת פנימיות התורה.

קטע משיחות ש"פ נח תשכ"ז.

תנחה בלתי מוגה

דובר בארוכה שאע"פ שצריך להמשיך עיני השמחה של חודש תשרי בכל השנה, מ"מ צריך להיות געגועים לימי חודש תשרי, ובהמשך לזה אמר:

און ווי מען האט אמאל גערעט באריכות וועגן דעם חסיד וואס האט געזען א נאנעט נאכט במוצאי יוה"כ און געזונגען "אנעים זמירותי", וואס איז ניט געווען ביה"כ גופא, נאר במוצאי יוה"כ בדוגמת הענין אז ער האט ממשיך געווען פון יוה"כ, און עס איז בא אים געווען די ביינקעניש.

אעפ"י אז ניט יעדערער איז גלייך מיט יענעם חסיד, פונדעסטוועגן איז דאך אבער א איד בכל דבר טוב איז דא בא אים א שמץ ממנו, ביז אפ"י משה רבינו זאגט מען אז ס'איז דא בא יעדערן א שמץ ממנו, ביז אז דאס איז אויך בגלוי, און דאס קומט אויך אראפ אין לעשותו בפ"מ.

ועל דרך זה דארף זיין בא יעדן איינעם די ביינקעניש פון חודש תשרי, און צוריק דארף זיין די עבודה בשמחה כני"ל (חסר הסיום).

סטאון יא פיטו

שמחת תורה תשכ"ג

סטאון יא פיטו אוז פיאטניצו, אוז פיאטניצו (סובאטו)
פראפאו יא, יא פראפאו סוואנו טעליצו (ראבאטו)
טרעבא טרעבא זנאטי יאק גוליאטי
טרעבא טרעבא זנאטי יאק ברעכאטי
אוי, חשבון צדק אטדאוואטי
פרעד פאנאם חוילאנאם אטוועשטאטי
א, מי פיטעם דא פיטעם דא מי גוליאיעם
און מיר טרינקען יין אזוי ווי מים
און מיר זאגן אלע צוזאמען לחיים
ואתה תשמע מן השמים.
בפעם השני: במקום "פיאטניצו" - "סובאטו", ובמקום "טעליצו" - "ראבאטו".

משיחות ליל שמחת תורה לפנות בוקר, תשכ"ג.

תנחה בלתי מוגה

(אחרי הקפות, בשעת חלוקת המשקה בשביל הוספה ללימוד דא"ח, לימד כ"ק אדמו"ר שליט"א את הניגון "סטאון יא פיטו" ואח"כ אמר:)
דאס איז א ניגון וואס חסידים האבן געהערט אין אוקריינא פון אנשים פשוטים און מ'האט עס אויסגענוצט אין עבודת ה' כני"ל בענין דרך הבעש"ט.

(30) תרגום השני:
אני חתולתי לשותי ביום ששי, ביום ששי (ביום השבת), אני שותי, שותי, את הבתמי (את העבודה), אן צריך, צריך לדעת, איד לשמוח (= לשנות משקת) א' א' צריך, צריך לדעת, איד לדבר (= לחתולתי), איד, איד לתת חשבון בדרך (= בשביל האידן הבע"ח, לחשיב חשבון בדרך, אבל אנו שותים, אנו שותים, ואנו יחולעם - זדי, ואנו שותים יין כמו מים, ואנו כולם אומרים ביחד, "לחיים" ואתה תשמע מן השמים.

(*) כלומר, שמכר הבתמה (יטעלציו), ושכר העבודה שהרוויח (יראבאטו) הלך, עבור המשקה...

דעם ניגון וואלט מען זינגען בזמני שמחה, און אויך בשמחת תורה, אז בשעת עס קומט שוין שמח"ת, נאך די גאנצע עבודה פון אלול ראש השנה זכו, כאפט מען זיך אז עס פעלט בכמה ענינים און אפילו בענינים עיקרים, וואס מצד דערויף מוז מען אנקומען צו יין המשכר, יין המשמח איז די התבוננות בגדולת הוי', בשעת אבער עז זעט אז דאס האט ניט געהאלפן, מוז ער אנקומען צו יין המשכר, אויף פארטרענקען דעם גוף ונה"ב, און ארויסגיין פון מדידות והגבלות, וואס דאס קומט ניט מצד ההתבוננות בגדולת הוי', נאר מצד דעם וואס ער דערהערט דעם מיצר אין וועלכע ער געפינט זיך, צו דער מיצר החטאים, אדער דאס וואס ער געפינט זיך ניט במרחב העצמות, דארטן וואו זיין נשמה איז מושרש, וואס מצד דאס איז תשובתו אין אן אויפן פון יין המשכר, אן מדידות והגבלות.

און אויף דעם איז ער מסביר אין דעם ניגון: "טרעבא זנאטי" - אז מיידארף וויסן, "יאק גוליאטי" - ווי מיידארף נעמען דעם יין המשכר, און ווי צו אויסנוצן דעם יין המשכר ער זאל ארויסקומען אין פועל, וואס דאס מיינט "יאק ברעכאטי" - ווי צו רעדן, (ד.ה. ווי אראפטראגן אין אותיות און אין פועל).

כי אנו עמך (הב')

שמחת תורה תשכ"ד

1) כי אנו עמך ואתה אלקינו, אנו בניך ואתה אבינו. אנו עבדיך ואתה אדוננו, אנו קהלך ואתה חלקנו. (פיוט בחזרת השי"ן דיה"כ)

31) חסר התנהגות לעי"ע. בתוך הענינים דובר גם אודות הניגון (משבצים לשון), על ב' העבודות של ימות החול (ויפאטניווי) ויום השבת (יטובאטיוו), שהם ב' סוגי עבודה. החילוק בין "יין" ל"מים", והביאור בעברתו.

הוא אלקינו

שמחת תורה תשכ"ד

2) הוא אלקינו, הוא אבינו, הוא מלכנו, הוא מושוענו, הוא ושיענו ויגאלנו שנית בקרוב וישמיענו ברחמינו לעיני כל חי לאמר, הן גאלתי אתכם אחרית כבראשית, להיות לכם לאלקים. (נוסח קדושת "כתר" דשו"ת)³²

לל שמחת תורה. התוועדות בשעה 8:35. בשעה 12:40 נגמר ההתוועדות. אחרי שעה ירד הרבי ל"אתה הראת". 3:55 נגמר הקפות. עלה לחדרו ואח"כ עלה לסעודה.

ב-10:5 לפנות-בוקר ירד הרבי ללמד את הניגון החדש. התחיל לדבר בעניני המשקה שרק אלו שקיימו את התנאי, ובאמצע הראה ביזו הקי' לאלו שקיבלו שילכו. התחיל ללמד את הניגון (י"כ) אנו עמך, ואמר שהניגון הקודם (מה שלמיד בשנת תשי"ז) הוא ניגון של צדיקים והניגון הזה (מה שלמיד בשנת תשי"ח) הוא ניגון של וסיפר³³, ששמע את הניגון הזה מאחד מהחסידים הזקנים שהוא זימם את המנגינה הזאת בעת אמוז כי אנו עמך בתפלת יו"כ, ובסיום צום יו"כ התפרץ בריקוד נלהב בזמרו את הניגון הזה ובחזרו עד פעם ועוד פעם על אותו המלים. וביאר הרבי, שהמנגינה הזאת היא מנגינה "תשובה", ולכן אין לה סיום (נצובן המוסיקאלי המקובל), והיא נתונה לחזרה עוד ועוד, וזהו אמיתות עיני התשובה שלא להסתפק אף פעם ולא להיות שבע רצון, אלא לשאוף ליותר עומק ויותר עמוק.

שר כמה פעמים את הניגון "כי אנו עמך" והמשיך לחלק משקה. היו דחיפות איזמות. בשעה 5:30 אמר הרבי "נאך 15 מינוט שפעטער דארף איך גייען דאווענען". אחר כך אמר "נאך פינף", "נאך 3", "נאך 2", ונשאר עוד 2 דקות מיותרות.

בין הדקות האלו אמר (בערך) אזוי ווי מיאיז שוין נישט מקיים דעם תנאי, (קליינע קינדער נעמען, ואינם לומדים חסידות), ממילא אני לא יודע אם בשנה הבאה יהיה משקה. וכן בהנוגע לניגון, ממילא דעם ניגון אלמד עכשיו. ובנוגע למשקה נראה. קודם שהתחיל הניגון אמר:

32) תבא לקמן הוא מיומנו של התי שלום דובער (ברקיה) וולף. ומרשימה של א' התמימים. 33) מכאן עד סוף הקטע מספר הניגונים.

משיחת יום שמחת תורה, תשכ"ז:

הנחה בלתי מוגה

אלקינו" בלי התיבות, אח"כ אמר: (כ"ק אדמו"ר שליט"א ציוה לנגן הניגונים החדשים. שרו "הוא

דער עיקר איז דא ניש דער ניגון, נאר די ווערטער. זאל מען עס צופאסן און ארטישטעלן אין די ווערטער, און מדגיש זיין די ווערטער "שנית בקרוב, הן גאלתי אתכם אחרית כבאשתי". - דעם ניגון האט געזונגען יחיאל אין כתר פאר דעם רבי'ן נייע און פאר דעם רבי'ן.

(אחי"כ שרו "כי אנו עמד" ואמר:)

ווי שוין גערעדט (בשעת נתינת המשקה), אז דאס איז א ניגון פון בעלי תשובה. וואס דערבער גייט עס מיט אן עקשנות, ער עקשינט זיך איין און רעכנט זיך ניש דערמיט וואס מען זאגט למעלה, ער ווייסט אז אחרת אי אפשר, ער ווייסט און גייט מיט אן עקשנות, אז עס מוז זיין "אנו עמד ואתה אלקינו אנו בנד ואתה אבינו וכו'". און דאס וואס איז געווען ביז איצטער איז אים נישט געווען אדרבה, ער דארף ווערן מרוצה וחביב יותר מכמו קודם החטא כמ"ש הרמב"ם. און דא איז אים נישט גענוג די פרטי התוארים פון מרוצה וחביב ומי, נאר כמשל הבורח מן החיפז וואס אים איז נישט גענוג קיינע פרטים, אבי אנטלופן פון רע כח. - ער ווייסט איין זאך, אז עס מוז זיין "אנו עמד ואתה אלקינו וכו'", אז עס דארף זיין "ישאל ומלכא בלחודויה".

קטע משיחת שבת מבה"ח מנחם-אב תש"מ.

הנחת התי בלתי מוגה

... עדי"ז בנוגע צו דעם ניגון "הוא אלקינו" וואס מיזינגט אין "כתרי פון מוסף בשבת":

ס'איז שוין כו"כ שנים וואס ס'איז איינגעפירט צו זינגען "הוא אלקינו" בשבת מבה"ח מנחם-אב וויבאלד אז אין דעם זמן איז נאכמער נוגע די גאולה -

און בשנה זו איז קיינעם נישט איינגעפאלן צו אנפאנגען דעם ניגון!³⁵

35) להנחת הענין, עד אז לא היו שרים הוא אלקינו בכל שבת, רק כשהיב רמו שישירו. אבל בשנים לאח"ז שרו אותו בכל שבת ווי"ס.

דאס דארף האבן א חזן... איך בין ניש קיין חזן... וניקש סידור לקרות בו. והתחיל ללמד את הניגון "הוא אלקינו" ואמר שאת הניגון הזה שרו ברוסטוב ובליובאוויטש לפני הרבי רש"ב ונדמה שגם לפני הרייז'ע בראש השנה בכתר. התחיל לשייר פעם ופעמיים ועודד ביזו. 5:55: עלה לחזרו ואח"כ הלך לביתו.

למחרת בבוקר היו פחות מעשר איש במניין. במוסף לכתר שרו את הניגון החדש והרבי התחיל בעצמו בצעקה "הוא אלקינו". ירד (מסעודת יום-טוב) ב-4:50 בערך למנחה. ציוה לנגן את הניגון החדש "הוא אלקינו".

בשש בערב הרבי ירד להתועדות של יום שמח"ת. נטל ידיו 4 פעמים על כל יד. התחיל לומר שישירו את הניגונים החדשים, ואמר לר' שמואל זלמנוב שהיות שהוא חזן שיכניס את הניגון להאזניות. חרב זלמנוב התחיל וצחק ממנו שלא סידר בסדר. הר' זלמנוב ניסה כמה פעמים וצחק ממנו. אח"כ התחיל אחרי שהרבי שר את זה. והתחיל בלחש לנגן. הרבי אמר לו שאם הי' שומע את זה שחיבר ר' יחיאל שמתחילים בלחש היה פותח בצעקה "געוואלד".

שבת בראשית במוסף התחיל הרבי בכתר "הוא אלקינו".

ירד להתועדות השני בשעה 6:10. הרבי אמר לתינוקות של בית רבן שישירו "המלאך הגואל". ר' זלמן דוכמן שר ולא הזכיר "מכל רע". ור' זלמן אמר ביאור שאצל הרבי אין רע. אחר כך הרבי שר "דרכך אלקינו", ולא אמר "לרעים ולטובים". ר' זלמן דוכמן צחק והרבי עשה ביזו "עו, נו". הרבי זרק עליו "סרוטסקה" [=מפית]. ציוה לנגן כי אנו עמד (החדש) והוא אלקינו. אחרי השיחה הבא התחיל כ"ק אדמו"ר שליט"א לנגן הוא אלקינו.³⁴

התועדות ארכה שמונה שעות והסתיימה בשעה 2. בסוף בירך ברכות המזון. הבדלה הרבי הבדיל. אחרי הבדלה התחיל לחלק כוס של ברכה. במשך החלוקה עמד הרבי ביזו חזק וציווה לנגן ואף ניגן לבד.

לפני הסוף שר הרבי את השייר החדש "כי אנו עמד". והחבריה עשו ש... ואמר הרבי בקול רם ובתערומת "ווער איז דער חכם וואס שרייט ש...", והתחיל שוב לשייר וראה שאין הקהל שר, ועשה ביזו חקי תנועת ביטול והפסיק לחלק, התיישב ואמר ברכה אחרונה.

34) שיחות קדוש - תשכ"ז.

האדרת והאמונה

ליל שמחת תורה תשל"ד

האדרת והאמונה לחי עולמים.
 הבינה והכריח לחי עולמים..
 הגאווה והגדולה לחי עולמים.
 הדעה והדבור לחי עולמים.
 ההוד וההודר לחי עולמים.
 הועד והותיקות לחי עולמים.
 החי וההוד לחי עולמים.
 החיל והחסן לחי עולמים.
 הטוב והטהור לחי עולמים.
 היחוד והיראה לחי עולמים.
 הכתר והכבוד לחי עולמים.
 הלך והלכו לחי עולמים.
 המלוכה והממשלה לחי עולמים.
 הני והנצח לחי עולמים.
 הסגור והשוב לחי עולמים.
 העז והענה לחי עולמים.
 הפרות והפאר לחי עולמים.
 הצבי והצדק לחי עולמים.
 הקריאה והקדושה לחי עולמים.
 הרוך והרוממות לחי עולמים.
 השיר והשבח לחי עולמים.
 התהלה והתפארת לחי עולמים.
 (שחרית לשבת יר"ט)

יומ"ט³⁷.

בלל שמח"ת בעת חזקפת הדביעית, לפתע חודיע הרבי שיקרא לכל הצרפתים (שהשנה היתה קבוצה גדולה שלהם). לא הצרפתים שה' ליד הרבי, אמר לו הרבי בערפתית "קראתי לכל הצרפתים; האם כולם באו? כאן ישנו אחד, וכאן ישנו אחד, וכאן ישנו עוד אחד (ובכל פעם הראה לו לפינה אחרת), אז צריך ללכת לאמצע בית הכנסת ולהכריז שכל הצרפתים צריכים לרדת".

ר' מולע ש"י אזימאו הכריז בקול רם שהרבי מבקש שכל הצרפתים יתקבצו אל מקומו הק', ובתוך זמן קצר התקבצה הקבוצה כולה ליד מקומו של הרבי, והתחילו לשיר כמה ניגונים, כגון "על הסלע הדי" וכדומה, תוך שהרבי מעודד השירה.

לפתע הסתובב הרבי וניגש לקצה הבימה עם הסידור לפזמון "האדרת והאמונה" והתחיל פתאום לשיר את "האדרת והאמונה" עם הניגון של ה"מרטיליני³⁸". האורחים מצרפת - ביחד עם אלן שהכיר

37) הבא לקמן הוא מיומנו של ר' אהרן דוב שיחה"י תלפרין, נדפס בשבועון כפ"ח גליון 827 ומזכירוניתו של ר' מלול, נדפס בב"מ גליון 204.

38) יש לציין שבליל שמיני עצרת, לפני תחילת החזקפת הדביעית, הרבי ניגש לקצה הבימה עם הסידור, ואמר את כל הקטע של "קול ה' שובר ארזים", במנגינה ידועה שיהודים אומרים על המלים "האדרת והאמונה" וזו המנגינה של "קול ה' שובר ארזים". וכך הקול עניין אחריו, וכשהגיע למילים האחרונות "נעימות בימתיך נצח" ממש "שאג" את המילים בקול גדול. מחרת בלילה,

מיהאט געווארט אז איך זאל מאכן מיט די פינגער אז מיזאל זינגען - האב איך געווארט בכדי צו זעהן אויב מיונט אליין האבן שכל און זינגען דעם ניגון -

האט מען בפועל ניט געזונגען דעם ניגון!

וויפיל מאל דארף מען דאס טאן בכדי אז מיזאל אליין פארשטיין אז אזוי דארף מען טאן!:

און אין עטליכע טעג ארום וועט מען מסתמא באקומען א בריוו פון איינעם מעבר לים - היתכן פארוואס מ'האט ניט געזונגען "הוא אלקימו" אין שבת מבה"ח מנחם-אב.

בנוגע צו די היגע וואס געפינען זיך דא - איז בכלל לא געג ולא פגע צי מיזינגט יע דעם ניגון צי מיזינגט אים ניט:

וויבאלד אז ענינו פון שבת איז - תענוג, איז אויב מ'וואלט געזונגען דעם ניגון וואלט מען דערפון געהאט תענוג, און אויב מיזינגט ניט דעם ניגון, האט מען אויך דערפון תענוג - ס'איז קיין נפק"מ ניט!

כ"ק מו"ח אדמו"ר האט אמאל דערציילט, אז דער חילוק צווישן פעפער מיט צוקער איז נאר בשעת מלייגט עס אויפן חיך, אויף די גומען (ווי עס שטייט "חיך אוכל יטעם לו"); בשעת מלייגט דאס אבער אויפן האנט איז ניטא קיין חילוק צווישן פעפער מיט צוקער, ווארום אזוי האט דער אויבערשטער מטבע געווען אז די האנט איז ניט מרגיש און מכיר דעם חילוק צווישן פעפער מיט צוקער.

עדי"ז איז בענינו :

ס'איז אים קיין נפק"מ ניט צי מיזינגט "הוא אלקימו" צי ניט - ווארום ער לייגט דאס ניט אריין אויף זיין "חיך" - ער איז זיך אין דערויף ניט מתבונן מיט זיין שכל שבראש, און ער איז דאס ניט מרגיש אין זיין רגש שבלב.

36) לחי"ר 'מחמלך במסיב' ח"ב (ע' קמא) בסעודת ליל א' דהיי"ש תש"ל: ר' זלמן שיחה"י יפה שאל למה אין שרים כאן "הוא אלקימו", ובסוף אמר לו הרבי "דאס איז דאך איינע שולח" ואמר לו לשיר אותו בפעם הבאה. וראה שם ע' קנא.

הניגון הזה מארש הרבי זה כפי הודיע אצל חסידים בשם "נפוליון מארש", ובמבואר במכתב כ"ק אדמו"ר האמצעי מה שאדמו"ר הזקן לא הסכים, והיי בתכלית השליחה, נגד שיטת נפוליון, שהגם שיהי בשמיות טוב, אבל לא יהי טוב ברוחניות, ואצל הצאר יהי טוב ברוחניות אבל לא בשמיות. ואח"כ הביאו את הניגון לפני אדמו"ר הזקן, ומאז נתקבל ועד שנקרא ע"ש המגיד הנפוליון מארש, [ש"ש כמו שא' מבקש טובה בשמיות וגם רבים, (ומ"מ ה"י אדה"י פארבוניג על ענין זה)] וזהו שניגון זה נתברר בקדושה.

וזהו סיפור שמסופר לנו, שלכאורה לאנשים שבערכנו מה זה גוגע ליקח ניגון ולהפכו לקדושה? אלא ע"ד המבואר במאמרים עמיש "פתח אליהו" "פתח ר"ש", שהם פתחו את הדרך ובמסילותם לכו כל החולכים באורחותם, אלא שחם סללו את הדרך ולחולכים אחרים כבר קל יותר. ועד"ז גם באדה"י שפתח הדרך, ועד שזה נוגע לפועל.

— וע"ד הסיפור עם הבי"י שיגע את עצמו על איזה ענין, והיי קשה לו מאד עד שמצא הפתרון, ואח"כ ליום השני בא לביהמ"ד וראה איש פשוט שלמד הענין כפשוטו, ולא הי קשה הענין מלכתחילה, והיי מצטער ע"י שלא הי בעצמו יכול למצוא הפתרון עד שיעג בזה הענין בקשיים מרובים, וכאן ראה אדם פשוט שלמד לכתחילה באופן כזה וללא שום קושיות, וגילוהו לו שזהו מפני שהוא כבר חורג את הסברא לעולם, וממילא יכול כל אחד צו כאפן ז"ך על הסברא, מאחר שכבר נמצאת בעולם. וזהו גם המסופר בשם ה"י"מ (מובא במאה שערים) שכשה"י דבר במחשבתו הי אומר זאת בדיבור, לפי שרצה להמשך זאת בעולם. ועד שזה נוגע לפועל שכיון שהענין ישנו במילא הרי זה קל.

וזהו הענין דצרפת, שאינם עושים מלאכה במסירות נפש, ואם צריכים לעשות מלאכה הרי זה עבודת פרך, פרך - הכוונה למלאכה שאינה רגילה להם, והם עושים זאת במהירות מפני שרוצים להגיע לדבר השני וכו', (ובמילא) נבחר ניגון השי"ך להם שזהו כשה"י נפוליון מלך וגם אח"כ שזה שי"ך אז. וניגנו. ואח"כ אמר שבתוך ניגון עם התיבות - בכדי שיה"י קל לזיכרון - עם אותיות א"ב, מועט המחזיק את המרובה, (ויגנו אותו בצרפת, ואותם שמדברים עם אנשי צרפת שזה שי"ך להם... ואח"כ אמר שאין הפירוש שהיושבכים בברוקלין ילמדו הניגון במשך הזמן לזה, כי אם מי ששייכים לזה, ויפעלו ופרצו, ובניגון זה של מארש - ניצחון ולכו הם כנגד משיח צדקנו.

או שתפסו במהירות הניגון - הצטרפו לשיר כשהרבי מנצח על קולותיהם.

אגב, היו כאלו, שלפני שהרבי הסתובב לקצה הבימה, שמעו איד שרבי זמזם לעצמו - תוך הסיפור - את המנגינה³⁹.
אח"כ התברר לכולם שזה התמנון הלאומי של צרפת, והיתה התרגשות מאוד גדולה.

מיד לאחר ההקפות, התמלא 770 קבוצות קבוצות של אנשי והתמימים, כאשר בברכו כל קבוצה עומד אחד מחברי הקבוצה הצרפתית, ומלמד את ה"מרסליוז", לסובבים אותו. וכולם רקדו אח"כ את הניגון הזה כל הלילה, ב-770 וברחובות. אין לשער המחזה וכו'.

בחתונות השני של שבת בראשית (בקביעות אותו שנה, חל שמח"י"ת ביום יש"ל) הרבי ציוה לנגן מארש וניגנו "נפוליון מארש" ואח"כ הרבי דיבר על הניגון הזה (נדפס לקמן) שהוא ניגון שאדמו"ר הזקן הפכו והעלה אותו לקדושה וניגון של ניצחון של קדושה שעד"ז הוא גם בנוגע הניגון של "האדרת והאמונה" אח"כ הרבי חורה להרב שמואל שי' אזימאוו לקבץ לידו את כל האורחים מצרפת ואמר שיחה קצרה בצרפתית.

פעם הבא ששרו (כאן בברוקלין) אצל הרבי "האדרת והאמונה" בניגון של החימון הצרפתי הי' בחתונות ש"פ כי תשא, ט"ו אדר שושן פורים, הרבה אורחים הגיעו, בעיקר מצרפת, והרבי נתן להם מהיין ומחמונות של, וניגנו האדרת והאמונה. לפני מנחה ניגנו עוד פעם והרבי עודד בידיו הק', וכך לפני מערב. ביום א' כ"ג אדר, בשעה 4:30 אחה"צ הרבי יצא מ-770, והקבוצה מפאריז עמדה לסוע וניגנו האדרת והאמונה (בניגון הצרפתי), והרבי הי' בשמחה גדולה ומחא בידיו הק'.

משיחת ש"פ בראשית התועדות ב' תשל"ו.

הנחה פרטית בלתי מוגה

(אמר שאלו שהלכו לשמח יהודים בבתי כנסיות יאמרו לחיים ויגנו ניגון שמח. וניגנו "נפוליון מארש". ואח"כ אמר:)

בקפות ליל שמח"י, כניגושו לשוחח עם הרבי מהקונסולרי הישראליית אמר הרבי בין כל הצרכים: ימיר האבן שוין גפויעלט זאל זיין נעמות במיין נצח"י.

(39) מפי הר"ה"ח מאיר שיה"י הרליג.
(40) ה"ו שקישרו כל הענין עם המאורעות באה"י עם מלחמת יוה"כ"פ באותה זמן. כולל גם שבאותה שנה בי"א ניסן מת פומפידו מי שה"י נשיא צרפת, והיי ביחס לא טוב לאח"י"ק. (המח"י).

משיחות ז' אדר שני תשל"ו.

הנחת התי בלתי מוגה

מיהאט דאך גערעדט וועגן "עפל פחד גדול על היהודים", און מיוויל דאך נעמען די ענינים דורך א ניגון, וואס דאס איז דאך שטארקער, און דערנעמעט מער, און מיגייט אריין אין התלבטות, קען מען נאך מער פועל זיין דעם נפל פחד היהודים עליהם - אויף די אומות העולם.

און בשעת מיטוט דאס אויף מיט איינעם פון זיי, איז דערנאך פועל'ט דאס אויף אלע איבעריקע אויך, בדוגמא פון דעם מאמר המדרש (שהש"ר ב, ח) "אחד מהם גולה לברברי כו", איז דאס פונקט ווי ער האט איינגענומען נאנץ ברברבי,

אזוי ווי דא איז דא א קבוצה וואס זי איז געקומען אויף פורים, וואס איז געקומען פון צרפת, און אין אן אופן פון א קבוצה - מערער פון עשרה מישאל וואס שכינתא שריא, זאלן זיי זאגן דעם ניגון הידוע פון האדרת והאמונה, ובשמחה ובטוב לבב.

און ויה"ר אז עס זאל זיין בפועל ובקרב ממש "המלוכה והממשלה לחי עולמים", און "התהלה והתפארת לחי עולמים", למטה מעשרה טפחים, און אין אן אופן פון "וראו כל עמי הארץ".

[ניגנו את הניגון האדרת והאמונה].

משיחות פורים תשל"ו.

הנחת התי בלתי מוגה

אזוי ווי גערעדט שבת ביים פארבריינגען אז אין יעדער מדינה דארף דאך זיין "מניי וביי אבא לשדיי ביי נרגאי" (סנהדרין לט, ב), דאס הייסט אז פון זייערער ענינים גופא דארף מען זיי מנצח זיין כמבואר בכ"מ, און ווי דער אלטער רבי זאגט דאס אין (א קורצען ווארט בכמות איין) תניא (פכ"ז) אויף "יום רשע ליום רע" (משלי טז, ד), אז די גאנצע מצאיות פון א רשע איז כדו מיזאל מאכן די רעה שלו ליום.

דערפאר וועט מען זינגען מסתמא א ניגון וואס איז פארבונדן מיט רוסישע ווערטער, אויף משחרר זיין די אלע איזן וואס געפינען זיך במדינות ההם בכל עניני תורה ומצוות ויהדות, זאלען קענען לערנען "אורה זו תורה", און מקיים זיין "יקר אלו תפילין" - וואס "הוקשה כל התורה כולה לתפילין", און אין אן אופן פון "שמחה", און "ששון זו מילה", און דאס זאל זיין די הכנה קרובה אז זיי זאלען האבן אויך דעם שיחורר מכל עניני שעבוד, און בייך בקרוב מקבל זיין פיי משיח צדקינו.

ניגוני הרבי

און נאך דערזוי וועט מען אויך זינגען א ניגון פון מדינת צרפת, וואָס דאָרט איז דאָך כידוע אז דער אלטער רבי איז געווען דער מנגד אין די הנהגה וואָס מיהאָט דעמאָלט איינגעפירט אין צרפת, און האָט געזאָגט אז דאָס איז די הנהגה וואָס איז נגד ה' און נגד יחודות ותורה ומצוות.

און ביידע ניגונים זאל מען זינגען בשמחה ובטוב לבב, וואָס דאָס איז פּוּרץ גדר, וועט דאָס מבטל זיין די אלע העלמות והסתרים אין סוף פון ימי הגלות, בהגוע צו די ענינים פון כּוּפּר בעיני ומודה בכל התורה כולה - תורה ומצוות, און דאָס וועט ווערן די הכנה קרובה - וואָרום מיאזי מבטל דעם "מפני חטאינו" - צו דעם "ישאל נאלין מיד" כפס"ד הרמב"ם (הל' תשובה פ"ז ה"ה), באַוּלַה האַמיתית והשלמה עיני משיח צדקינו.

[ניגנו ניגון ברוסית (סלזישע נאשא). ואח"כ צוה להרב פ. לגון ניגון "האדרת והאמונה". וכאמצע הניגון רמו באצבעותי הקי' לשרוק].

משיחות ש"פ בראשית (התועצות ב' תשמ"א).

הנחה פרטית בלתי מוגה

סיזיינען דא פאראן אנשי צרפת - זאלן זיי זינגען אונזער "האדרת והאמונה" מיט זייער ניגון.

אח"כ שאל בצרפתית אם גמרו את כל הניגון.

חלק משיחות ש"פ דאה, מבה"ח אלול, תשי"ד"מ.

בלתי מוגה

כאמור לעיל - יש לקשר זאת עם ענין של שמחה, עיני אמירת "לחיים" על יין, וכן ניגון של שמחה.

ובנוגע לניגון של שמחה - ישנו ניגון הקשור עם המדינה שממנה באו אורחים הנ"ל, מדינת צרפת, ניגון שבו מודגש הענין די"כל מה שברא הקב"ה בעולמו לא בראו אלא לכבודו":

ישנו ניגון המבטא את התוקף דמדינה הנ"ל, שלכאורה, אין זה קשור עם עניני קדושה, ובפרט עי"פ הידוע אודות היחס של אדמו"ר הזקן למדינה הנ"ל.

ואעפ"כ, בהשגחה פרטית לקחו ניגון זה והפכוהו לקדושה - ניגון שבו מברזים גלוי לעין כל ש"האדרת והאמונה לחי עולמים", "הבינה והברכה לחי עולמים", וכן הלאה, עד "התהלה והתפארת לחי

חלק" משפחת ש"פ ח"ב, י"ב תמוז תשמ"ט.
 בהתוועדות דחג הגאולה י"ב תמוז בר' אמותי של בעל הגאולה נמצאת גם קבוצה של יהודים ממדינת צרפת, שנתקדבו לתומ"צ כפי שחרורים במאור שבתורה, תורת החסידות, כתוצאה מהחידוש של בעל הגאולה בהפצת המעיינות חוצה.

ולכן, מהתכנן לכבודם באמירת "לחיים", וניגון של שמחה – הניגון של מדינת צרפת כפי שנתהפך לקדושה, שמנגנים אותו על התיבות "האדרת והאמונה לחי עולמים וכו'" עד "התהלה והתפארת לחי עולמים", שתוכנם של תיבות אלו מורה על המשכה והגילוי ד"חי עולמים" בכל עיני העולם, שנכללים בכ"ב אותיות מאל"ף ועד תי"ו ("האדרת והאמונה" עד "התהלה והתפארת") שבהם נברא העולם.

ויה"ר שעי"ז יוסף אצלם (ביחד עם כל המתוועדים כאן, בתוככי כלל ישראל בכל מקום שהם) בכל העינים האמורים, וימשיכו ויוסיפו עוד יותר בבואם למקומם עד שיפעלו בכל העולם כולו הגילוי ד"האדרת והאמונה לחי עולמים" עד "התהלה והתפארת לחי עולמים".

[כסיום (חלק זה ד) השיחה פנה כ"ק אדמו"ר שליט"א לקבוצת האורחים ממדינת צרפת, ואמר להם בשפת המדינה (צרפתית):

לכל האורחים שהגיעו ממדינת צרפת לחג הגאולה – "ברוכים הבאים".

מכבדים אתכם לנגן הניגון שלכם – "האדרת והאמונה לחי עולמים" עד "התהלה והתפארת לחי עולמים".

וכשתחזרו למקומכם – תפרסמו ה"מעסאוש" ש"האדרת והאמונה לחי עולמים" עד "התהלה והתפארת לחי עולמים".

וכל זה מתוך שמחה וטוב לבב ומזל טוב, ודרך צלחה ומבורכת.

ואח"כ התחיל כ"ק אדמו"ר שליט"א לנגן "האדרת והאמונה לחי עולמים".

תשורה – י"א ניסן

עולמים" – כל אותיות האל"ף בי"ית שבהם ועל ידם נברא העולם, כמ"ש "וְאוֹתָהּ מַחִי אֶת כּוֹלָם" – "וְאוֹתָהּ חֵן בְּחַיֵּי הָאוֹתוּת מֵאֵל"ף וְעַד תּי"ו", שבהם ועל ידם נברא העולם, כמ"ש "בְּדַבַּר הוֹי שְׁמַיִם נַעֲשׂוּ גוֹי".

ונמצא שביגונו זה מודגש הענין ד"כל מה שברא הקב"ה בעולמו לא בראו אלא לכבודו", כולל ניגון הני"ל – שמבטא את כבודו של הקב"ה: "האדרת והאמונה לחי עולמים", עד "התהלה והתפארת לחי עולמים".

[כ"ק אדמו"ר שליט"א צוה שהאורחים שיחיו – וכן העומדים בראשם שהביאום – יאמרו "לחיים".

לאחרי שאמרו "לחיים" – התחיל כ"ק אדמו"ר שליט"א לנגן "האדרת והאמונה לחי עולמים".

משפחת ש"פ צו, פ' פרה תשמ"ו.

בלתי מוגה

כאן המקום להזכיר עיני נוסף, אשר, בעצם הרי זה מתפקידו של "ועד המסדר", אמנם, עד שיקבע כראוי "ועד המסדר"... מוכרחני לעשות זאת בעצמי:

כאשר מגיעה קבוצה ממדינת צרפת – נהוג לאחרונה, שמנגנים (לכל הפחות פעם אחת) את הניגון שלהם – ניגון שנתפך מלע"ז, ונעשה ניגון של קדושה – "האדרת והאמונה לחי עולמים".

ולכן, אלו שבאו לכאן ממדינת צרפת ינגנו עתה את הניגון שלהם, ואחריהם כל הקהל ימשיך.

ויה"ר שבקרוב ממש יראו בגלוי לעין כל ש"האדרת והאמונה לחי עולמים", עד "התהלה והתפארת לחי עולמים".

[ניגנו "האדרת והאמונה".

אח"כ התחיל כ"ק אדמו"ר שליט"א לנגן "נעט נעט ניקאווה".

הזכיר עי"ד אמירת ברכה אחרונה].

(41) ספר השיחות - תשמ"ט ח"ב ע"י 571 ובתעודה סם.

חלק" משיחות ש"פ וישב תשנ"ב.

ס'איז ידוע ומפורסם אז יעדע מדינה האט איר ניגון מיוחד, דער "ניגון המדינה" [ע"ד ווי דער דגל המיוחד של כל מדינה], וועלכע מיזינגט אדער שפילט בא אן אסיפה אדער מאורע רשמי, אדער ווען די תושבי המדינה קלייבן זיך צוזאמען בא מאורעות מסויימים רשמיים, ועד"ז ווען בא-יכח און פארשטייער פון דער מדינה פארן צו אנדערע מדינות, וכי"ב.

דוגמא פון דער מדינה. ועאכ"כ ווען עס רעדט זיך וועגן דעם ניגון פון מדינת צרפת - כידוע, אז דער ניגון איז נתחבר געווארן בעת דער מהפכה. ס'איז פארשטאנדיק, אז דער ניגון המדינה שטעלט מיט זיך פאר א וכפרט ע"פ פנימיות הענינים - איז דאך ידוע אז יעדע מדינה (גדולה) האט איר שר למעלה, ויש לומר, אז דאס איז אויך פארבונדן מיט דעם ניגון המדינה, וועלכער איז אויסגעקליבען פון דער מדינה.

לפני כמה שנים האכן חסידים אנגעהויבן זינגען דעם ניגון של המהפכה - מיט די ווערטער "האודות והאמונה לחי עולמים . . התהלה והתפארת לחי עולמים"⁴³.

א משך זמן קצר לאחרי זה - האט פאסירט א דבר פלא ביותר: מדינת צרפת האט געמאכט א שינוי אין דעם ניגון המדינה הנ"ל⁴⁴.

ובסיבת הדבר - זיינען אלטע חסידים מסביר, אז לאחרי וואס דער ניגון איז גנוהפך געווארן לקדושה (כנ"ל), האט דאס דערהערט דער שר ומזל למעלה פון מדינת צרפת, און דאס האט גורם געווען למטה דעם שינוי אין דעם ניגון, מצד דעם רגש אז דאס איז געווארן א ניגון וואס באלאנגט בתחום הקדושה, א חסיד'ישער ניגון, וועלכע מיזינגט בא חסיד'ישע פארברענגענישן, כולל אויך - ביי התועדויות אין מדינת צרפת עצמה!

43) ספר השיחות - תשנ"ב ח"א ע' 183 ובתעודת שם.
44) ע"ד "נאפאליאן'ס מארש" - ראה ספר השיחות תש"ג ע' 118, שרבינו הוקן ביקש שוידעוהו ניגון ה"מארש" שעמו עברו הצרפתים את גבולה של רוס', וכשיגו הניגון בפניו נענה ואמר שזהו ניגון של נצחון, וסיים - לאחרי משך זמן שהי' "שטארק פארדיבקות" - סוף כל סוף יהי' דרך נצח!
44) כמה חדשים לאחרי שהתחילו לנגן "האדרת האמונה וכו'" בשנת תשל"ד - שינו את קצב הניגון ורכבו את תנועותיו (מפני הכבוד), ע"פ הצעת מנהיגיה של צרפת דאן, ובשנת השמ"א שינה אותו מנהיגיה החדש (הנוכחי) חזרה לקצבו הקודם.

ניגוני הרבי

מען האט גענומען דער ניגון און אים מהפך געווען לקדושה - "האדרת והאמונה לחי עולמים", און מען זינגט אים (מיט די זעלבע תנועות) בא חסיד'ישע פארברענגענישן, בא וועלכע מ'דערט דברי התעוררות בעיני תומ"צ און תורת החסידות.

ועד כדי כך, אז עס זיינען דא אזוינע וואס ווייסן גארניט אז דאס איז א ניגון גענומען פון "ערגעץ", נאר מיינען אז דאס איז א חסיד'ישער ניגון מעיקרא [אז מוזן לזמן וערן נתחדש נייע חסיד'ישע ניגונים דורך די וועלכע זיינען מסוגלים צו מאכן א גוטן ניגון, און בשעת דאס ווערט נתקבל ע"י הציבור און מיזינגט עס בציבור, ווערט עס א חלק פון חסיד'ישע ניגונים]!

[האורחים שייחזי מצרפת אמרו "להחיים". וניגנו "האדרת והאמונה לחי עולמים". ובאמצע הניגון רמו כ"ק אדמו"ר שליט"א כאצבעותיו הק' לשרוק].

הוספות

אודות ניגוני רבותינו נשיאינו

ליל שמח"ת תשמ"ט.

בלתי מוגה

בהמשך להמדובר לעיל אודות שבעת האושפיון והמשכם בשמיע"צ (באופן של קביעות) - הר"ג, ע"פ תנחוג אצל חסידים לקשר כל דבר עם ניגון של שמחה, ובפרט בעמדן בשמח"ת שיימצות היום בשמחה, יגנו עתה ניגוני שמחה של רבותינו נשיאינו - שבעת האושפיון דימי הסוכות, וכי"ק מו"ח אדמו"ר ששייך לשמע"צ.

ויש לקשר זה עם המדובר לעיל בנוגע למעלת המעשה - "המקח אינו נקנה בדברים":

ידוע פתגם כי"ק מו"ח אדמו"ר שהניגון הוא **קולמוס הלב**, כלומר, כשם שענינו של ה"קולמוס" כפשוטו לגלות המחשבה במעשה בפועל, כמו כן ענינו של ניגון - קולמוס הלב - לגלות את הרגש הפנימי שבלב במעשה בפועל.

ועפ"י, כשמנגנים הניגונים של האושפיון - אזי מתקשרים עמהם לא רק במחשבה ורגש הלב, אלא גם בעיני של מעשה (**קולמוס הלב**).

וענין זה נעשה תכנה קרובה לגילוי של האושפיון בפועל ממש, נשמות בנפשים, בגאולה האמיתיות והשלימה ע"י משיח צדקנו, שאז,

געווארן, שמוגעל איך אריין אמאל זאגן א מאמר אין א שיחה אדער כען וכו'.

די איינציקע הסברה אין דעם, אז "רוב טובה אינם יכולים לקבל", עס איז מעריניט א כאב לב, א צובראכענדיקייט פון דעם וואס עס איז נפסק געווארן די מאמרים אין יעדן פארבריינגען, ועדי"ז בנוגע לחנוכה ועדי"ז בנוגע ללקוי"ש, און אזוי ווי עס איז שמח"ת וועט עס קיינעם ניט שאטען.

...ויהי"ר אז איך זאל זוכה זיין אז די זאכע וואס איך האב מחדש געווען אין די לעצטע צוואנציג יאר, וואס זיינען נאך ניט נתבטל געווארען, אז זיי זאלען ניט נתבטל ווערן.

און עס זאל זיין א שנת אורה און א שנה פון אלע כ"ב אותיות וואס עס רעכענט זיך אויס, ביז א שנת תורה, סיי אין תורת הנגלה און סיי אין תורת החסידות ובשו"פ, און מיזאל איינעמען די וועלט, דורך "אמר מלכה עקר טורא", וואס דאס ווערט דורך תורה, "תען לשוני אמרת", און מאכען פון דער וועלט א "דירה לו יתי' בתחתונים", בקרוב ממש.

(כ"ק אדי"ש התחיל לנגן ניגון כ"ק אדמו"ר מהר"ש (באמצעות)).

אמידת ניגון כהנהגה למאמר חסידות

קטע משיחת מוצ"ש פ' בשלח, י"א שבט תשכ"ד.

הנחת חתי בלתי מוגה

בכלל איז דאך דער סדר, אז דעם מאמר חסידות זאגט מען פאר דעם ווען עס איז דא א דיבור שקדמן, משא"כ לפעמים איז דער סדר ניט אזוי, ובפרט ווי מיהאט געזען ביי רבותינו נשיאנו, איז ברוב הפעמים דער אמירת חסידות אן הקדמת דברים לפני זה.

וואס אלעמאל האט דאס מיר ענג געמאכט, עס איז דאך ווי די גמרא זאגט, אז רבה האט געזאגט "מילתא דבדחיותא ובדחי רבני", און דערנאך האט ער זיי געזאגט דבר תורה, וואס דאס איז ניט טאר א תהנהגה פון רבבון, טאר דער אלטער רבי איז דאס מעתיק אין די הלכות, און ער בריינגט דאס אויך אראפ אין תניא, דארט וואו ער רעדט ווי אזוי פון די עניני הרשות זיינען עולה אין קדושה, דערמאנט ער אויך די דוגמא וואס רבה האט געזאגט א מילתא דבדחיותא ובדחי רבני.

מגעפינט עדי"ז וואס עס ווערט דערציילט פון ר' עקיבאין, אז ראה שהציבור מתנמנם, האט ער געזאגט, אז ללדה אשה אחת ששים רבוא

יתגלו גם כל הענינים שנפגלו ע"י מעשינו ועבודתינו (לא רק ברוחניות, "יתוד זה למעלה הוא נחתי לעולם ועד", אלא גם) בפועל ממש, למטה מעשרה טפחים.

ומזה מובן, שגם ההכנה לגילוי של האושפיזין בפועל ממש (בביאת משיח צדקנו) ע"י הניגונים האמורים, שייכת כבר להנאולה האמיתית והשלמה בפועל ממש.

מה שנפסק לימוד הניגון בכל שמח"ת

קטעים משיחת יום שמח"ת תשל"ב.

הנחה פרטית בלתי מוגה

...ע"ד ווי מפלעגט אמאל זאגען א מאמר חסידות בא יעדער התוועדות, אדער מיפלעגט זאגען א מאמר פאר די תלמידים ביחוד חנוכה, אדער דאס וואס איך פלעג אויסלערנען א נייעס ניגון בכל שמחת תורה, און איך האב זיך געקאכט אין דעם, אבער איך בין דאך א נווגע דבבר, און איך זע טאקע ניט וואס פאר א מקום לספק קען זיין אין זאגן חסידות, בא יעדער התוועדות.

לפועל אבער האט די בחינה געוויזען אויף ניט ממש"ד זיין די ענינים, האב איך אבער געטראכט בא זיך וויבאלד איך ווייס דאך אז דאס איז ענינים טובים פארוואס זאל מען דאס טאקע ניט וועלן.

איז אבער דא א מאדע גמרא, די גמרא דערציילט אז עס איז געווען א צייט וואס מ'האט געדארפט אנקומען צו גשמים, איז מען געקומען צו חוני המעגל און ער האט מתפלל געווען, און עס איז געגאנגען גשמים, עס איז אבער געגאנגען צופיל גשמים האט ער געזאגט אז אלדן קענען ניט מקבל זיין "רוב טובה".

לכאורה, איז ניט פארשטאנדיק דער לשון, ער האט געדארפט זאגען רוב מים אינם יכולים לקבל, אדער רוב גשמים אינם יכולים לקבל, איז אבער דער לשון "רוב טובה אינם יכולים לקבל", וואס לכאורה איז ניט דאס דער ענין, ווארום רוב גשמים קען מען ניט מקבל זיין, אבער ניט רוב טובה: דערפון איז אבער א סימן אז בא חוני המעגל איז געווען בפשטות אז "רוב טובה" קען מען ניט מקבל זיין.

בא מיר איז בפשטות עד היום הזה אז זאגן א מאמר חסידות בא יעדער התוועדות איז א דבר טוב ויעיב ונכון וכו', וואס דערפאר האב איך געמאכט אויף דעם א בחינה וואס אין דרך הטבע האט עס געדארפט ארויסווייזן אז אזוי זאל אנגיין, אבער לפועל איז ניט אזוי

בכרס אחד, ממילא האט מען זיך אויפגעכאפט, האט ער דערנאך געזאגט, למה זכתה אסתר, דערפאר וואס זי איז געווען פון שרה'ן, וואס זי איז געווען מאה ועשרים ושבע שנים, דערפאר איז אסתר המלכה געווען א מלכה אויף קי"ז מדינות.

וואס אעפ"י אז ביידע ענינים איז א דבר תורה, איז דאך אבער אין תורה גופא איז דאס בערך, אז דעם ענין וואס מיזאגט אים גלייך איז העולם מתנמים,

- דרך אנב, דאס איז א מקור אין תורה, וואס משלכאפט בשעת מיהערט א דבר תורה פון ר"ע, איז דאך כולחו אליבא דר' עקיבא, א כלל אויף גאנץ תושב"ע'י, איז דערפון אויך פארשטאנדיק, אז תלמידים, פון די וואס כולחו אליבא דר' עקיבא, פירן זיך ווי די וואס האבן געהערט תורה פון ר"ע, אז הי' הציבור מתנמים. -

וואס דער אמירת מילתא דבדיחותא, טייטשט דאך אפ דער אלטער רבי אין תניא, אז דאס איז בכדי לפקח דעתו ולפתוח לבו להשם לתורתו ולעבודתו, איז איידער עס איז דא דער לפקח דעתו, דעמאלט איז הציבור מתנמים, און דערנאך האט ר"ע געזאגט אין תורה גופא, דער זאגן זייער איז דאך אויך א חלק אין תושב"ע'י, האט ער געזאגט אזא ענין וואס בערך אן ענין שלאחרי זה, איז דאס א מילתא דבדיחותא, דערפאר האט דאס געפועל'ט לפקח דעתו ולפתוח לבו.

וואס דערמיט קען מען אויך מבאר זיין א צווייטע תמי וואס דער רבי דער בעל ההילולא האט דערציילט, אז מיהאט געפרעגט נאך ביי די פרעדרדיקע נשיאים, זוליב וואס דארף מען האבן דעם פאספארט. בשעת דער שווער האט דאס דערציילט, האב איך געפרעגט וואס הייסט דער "פאספארט"? האט מען געזאגט אז דער פאספארט האט מען אנגערופען דעם התחלת המאמר, וואס התחלת המאמר הויבט זיך אן מיט א פסוק ברובא דרביא, אדער מיט א מאמר רז"ל אין וועלכן מיפרעגט א קשיא, אדער אמאל פארענטפערט מען גארניט די קשיא אויך, וואס דעם תוכן המאמר האט מען געקאנט האבן אפילו אן דעם התחלת הפסוק אדער מאמר רז"ל.

און מיהאט דאס אנגערופען בשם פאספארט, א פאספארט איז בכדי מיזאל וויסן וועגן וואס פאר א מענטשן מירעדט, אז מיזאל ריידן וועגן דעם תוכן המאמר, איז רעדט זיך דער זעלבער ענין בכ"מ, בשעת מיהאט א התחלה, איז דעמאלט איז דאס דער ענין של פאספארט, האט מען געפרעגט, נאך וואס דארף מען האבן דעם פאספארט, מיהאט דאך געקעגט גלייך אנפאנגן מבאר זיין דעם ענין וואס מיזאל מבאר זיין.

ע"יז ווי א פאספארט איז א טפל בנוגע צו דעם גוף ועצם האדם, אזוי איז אויך בביאור ענין זה, אעפ"י וואס התחלת המאמר איז אויך

א חלק פון דעם מאמר, א חלק פון דעם מאמר וואס ער איז דברי אלקים חיים, אבער בערך גוף המאמר איז דאס בדוגמא פון מילתא דבדיחותא.

אבער דער תירוץ איז ניט מספיק מצד שני ענינים.

ערשטענס, ס'איז דא אזעלכע מאמרים וואס הויבן זיך גלייך "לחבין ענין", אן א פאספארט, אן תקדמת פסוק או מאמר רז"ל,

די צווייטע זאך פארוואס מ'קען אזוי ניט פארענטפערן, דער ענין וואס דער אלטער רבי בריינגט אראפ אין תניא, אז אמר מילתא דבדיחותא בריינגט ער דאס אראפ אויף א דוגמא פון קליפת נוגה, די זאכן וואס האבן א שייכות צו ק"ג, איז אויב מיניצט זיי אויס אין עבודת השם, איז דעמאלט עוליס זונכלים בקדושה. און דערויף בריינגט ער די דוגמא פון אכלה ושתו, וואס זיי זיינען דאך מצד עצמם דברים המותרים, אבער ניט ענינים של קדושה, מערניט דאס איז ענינים של ק"ג, וואס איז מעורבת טוב און היפך פון טוב.

און בשעת ער נוצט דאס אויס לפתוח לבו ולפקח דעתו בעבודה להשם לתורתו ולעבודתו, פועלט דאס אז דער ריחא ושמנא איז אויך עולה ונכלל בקדושה.

און די צווייטע דוגמא איז ניט אכלת ושתיית הגוף, נאר אין א צווייטן אופן, וואס דאס איז דער ענין פון שכל איז אויך אמר מילתא דבדיחותא, וואס דאס איז אויך מצד עצמו קליפת נוגה, און ויבאלד אז ער האט דאס געזאגט כדי דערנאך זאל ער קאנען זאגן א דבר הלכה, איז דאס עולה ונכלל אין קדושה, און דאס איז ניט שייך זאגן אויף וואס פאר אן ענין אין תורה ס'זאל ניט זיין. דאס הייסט ס'איז ניט שייכות צו זאגן אז דאס איז ק"ג, אפילו אן ענין דבדיחותא פון תורה, איז דאס אויך א חלק פון תורה, וואס דאס איז קדושה עצמה, און דאס איז וואס דער רמב"ם פסקיט אפ, אז "אחות לוטן תמנע" און "אנכי הוי' אלקיך" איז דאס בשוה בענין זה.

מזו מען דאך זאגן, אז דאס מיינט ער א מילתא דבדיחותא, אן ענין פון ק"ג.

וואס דאס איז א קצת הסברה וואס מיהאט געזען אז קודם אמירת המאמרים האט מען געזאגט א ניגון, וואס א ניגון מצ"ע קאן דאך זיין אין כמה אופנים, אויב אבער מיזאגט אים בכדי דאס זאל מאכן דעם רגש הלב און פתיחת המוחין, וכידוע די רייד און דעם ביאור פון דעם אלטן רבי'ן בנוגע לניגונים כמובא בכ"מ אין די שיחות פון דעם בעל ההילולא, פועל'ט אויף דער ניגון די פתיחה אין מוח און אויך בנוגע צו פתיחה אין לב.

וואס דאס איז ע"ד ווי דארט איז געווען די מילתא דבדיחותא כדי לפקח דעתו ולפתוח לבו, טוט מען דאס אויף ע"י הניגון, וואס דערמיט ווערט פארענטפערט פארוואס די הכנה למאמר חסידות איז מספיק אמירת ניגון.

אויך איז דער דבר הזה המיוחד... (The text is extremely faded and mostly illegible, appearing to be a continuation of the manuscript's content.)

ה'תש"ד

אקסימימיליא מהגחה עבור וטאון חב"ד - מבית רבינו
- בני השאר מתאר גם ארצות לימוד הניגון ע"י -

"מי שנמצא באותו שעה בשאלתי בשמחת תורה לפנות בוקר... לאחר ליל שימורים של שמחה וריקוד, כשכולם שרים ורוקדים לפי הניגון הזה - יכול היה לראות בחוש כי באמת אין לו להשמארוק חפשי" מה לעשות בעת שמחה קדושה כזאת."

56

סו. (אחרי הקפות, בשעה הליקת המפקה בשביל הוספה ללימוד דא"ה, פרס שלימד את הניגון אנשים זמירות אמר:)
זו דעם ניגון איז דא א הקדמה א סיפור.
די הקדמה איז: ס'איז פראן כהן ענינים וואס אע"פ אז דער אלטער רבי האט עס ניס אריינגעשטעלט אין זיין סידור, פונדעסטוועגן האבן זיי א ארבי, און אויך חסידות גופא איז כבאר די ענינים.
ע"י ווי אמירה לעס יחוד קודם כל צוה"ל מיט עזרי יעקב אהרונים כמבאר שבת, און ע"י איז אויך שיר הכבוד, אז אע"פ אז אין סידור האט עס דער אלטער רבי ניס אריינגעשטעלט, פונדעסטוועגן איז דאס א ענין זעלב, און ווי דער לבוש איז פפליג בשבח השרי.
דער סיפור: דער סדר איז דאן אז קמחתי יו"כ, וואס עס ווערט אנגערופן כסע הכס, דאוונט פון בהכמה. איז געווען אין א טעפעל איז פון געקומן סתרה יו"כ דאוונט, האט מען געזאגן א פולישען חסיד טאנצטעניש פערד, דעם ניגון פיר הכבוד. און ער איז געווען אזוי פיל אריינגעטאן אין דעם, אז ער האט אזוי אנגעטאנעט א גאנצע נאכט, און פארגעסן גאר אז מען דארף זיך אפמאסטן.

אויך איז דער דבר הזה המיוחד... (Handwritten notes in the right margin, some circled, providing additional context or corrections to the printed text.)

אקסימימיליא מעלי ההגחה דשיחת שמחית תשכ"ב